1 Na Wyżynie Miechowskiej

Janowiczki → Dziemięrzyce → Nasiechowice → Klonów → Góry Miechowskie → Kalina Wielka → Śladów → Grzymałów → Dosłońce → Racławice → ***Janowiczki***

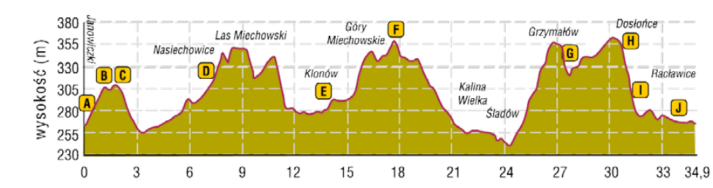

34,9 km

średnia

Trasa naszej wycieczki przebiega przez okolice Racławic, jedną z najciekawszych i najpiękniejszych części Wyżyny Miechowskiej. Miejsce to zawdzięcza swoją sławę znanej z podręczników szkolnych bitwie pod Racławicami, którą upamiętnia kopiec Kościuszki w Janowiczkach. Poznamy także interesujące rezerwaty przyrody z roślinnością stepową. Warto odwiedzić także znajdującą się na trasie winnicę Dosłońce.

Trasa nie należy do szczególnie wyczerpujących, ale nie jest pozbawiona stromych, choć krótkich podjazdów. Niemal na całej długości prowadzi drogami o niewielkim i znikomym ruchu samochodowym. Wyjątkiem jest 1,4-kilometrowy odcinek bardzej ruchliwej drogi wojewódzkiej nr 783. Trasa niezwykle widokowa, zwłaszcza na odcinkach biegnących szerokimi wierzchowinami wśród pól i niewielkich zadrzewień. Na początkowym etapie poprowadzona została po rowerowym szlaku kościuszkowskim – niestety, praktycznie nieoznaczonym w terenie.

Przebieg trasy:

0,0 **Janowiczki**. **A** Miejsce rozpoczęcia i zakończenia trasy. Dogodny parking. Obok zadbany park przed pomnikiem Głowackiego i kopcem Kościuszki – miejsce częstych uroczystości historycznych związanych z tematyką kościuszkowską.

Kopiec Kościuszki – pomnik ziemny w formie piramidy o wys. 13,8 m usypany na wzgórzu Zamczysko dla upamiętnienia zwycięstwa Polaków w bitwie pod Racławicami. Prace przy sypaniu kopca trwały 7 lat, od 1926 do 1934 r. Pomysł usypania kopca narodził się podczas wielkiej manifestacji niepodległościowej w 100 rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki.

Pomnik Wojciecha Bartosza Głowackiego

Pomnik Wojciecha Bartosza Głowackiego – odsłonięty 22 maja 1994 r. w ramach obchodów dwusetnej rocznicy Insurekcji Kościuszkowskiej. Autorem dzieła jest Marian Konieczny, znany rzeźbiarz, profesor krakowskiej ASP. Pomnik został odlany w brązie, waży 9,3 tony, a jego wysokość wynosi 10,5 m.

Dwór w Janowiczkach – wraz z otaczającym go parkiem powstał na przełomie XVIII i XIX w. Początkowo był budynkiem drewnianym, krytym gontem. Wielokrotnie przebudowywany, ostateczną formę nadano mu w w 1836 r. Obecnie stanowi własność gminy Racławice. Bardzo zniszczony, przygotowany do całkowitego remontu.

Willa Walerego-Sławka – wybudowana w latach 1934-35 z przeznaczeniem na dom letni płk. Walerego Sławka, premiera Polski w latach międzywojennych.

1,1 Dziemięrzyce – skrzyżowanie dróg. **B** **Wysoki drewniany krzyż** znajdujący się w miejscu, gdzie Jan Styka szkicował teren do swojej panoramy. Obecny krzyż został ustawiony w 1886 r. z okazji udostępnienia do zwiedzania Panoramy Racławickiej we Wrocławiu.

1,7 **C** Dwie **mogiły kosynierów** położone na dziemięrzyckim wzgórzu, upamiętniające parę kosynierów poległych w bitwie racławickiej.

6,8 Nasiechowice **D** **kościół św. Wita, Modesta i Krescencji** zbudowany na przeł. XIX i XX w. Przed kościołem wolno stojąca drewniana dzwonnica z ok. 1740 r.

Od tego miejsca rozpoczyna się kilometr dość stromego podjazdu, szczególnie uciążliwego w pobliżu przysiółka Doły.

13,6 Klonów **E** **Rezerwat Przyrody Dąbie** – ścisły rezerwat stepowy, pow. 2,11 ha, utworzony w 1955 r. Położony na stromym stoku wzniesienia zbudowanego z margli i wapieni kredowych. Przedmiotem ochrony jest roślinność muraw kserotermicznych, którą tworzą między innymi orlik pospolity, wawrzynek wilczełyko, len złocisty, zawilec wielkokwiatowy, miłek wiosenny, dziewięćsił bezłodygowy, lilia złotogłów, obuwik pospolity.

17,6 **F** **Pomnik ku czci żołnierzy z oddziału „Skrzetuski"** 106. Dywizji Piechoty AK walczących z niemieckim okupantem od wiosny 1944 r. do styczniowej ofensywy wojsk radzieckich w 1945 r. oraz dwóch mieszkańców Gór Miechowskich, zabitych w 1946 r. przez UB.

27,1 Grzymałów **G** **Dwór w Jabłoniowym Sadzie** – dawna gajówka i osada leśna założona na początku XVIII w. przez Raszowskich herbu Grzymała. Obecni właściciele przeprowadzili gruntowny remont obiektu, któremu nadano wygląd dawnego dworu ziemiańskiego. Oprócz komercyjnego wynajmu na wesela i inne imprezy okolicznościowe, organizowane są tu również imprezy kulturalne: koncerty, spotkania artystyczne, warsztaty malarskie.

29,8 Winnica Dosłońce
Winnica Dosłońce liczy sobie zaledwie 0,22 hektara powierzchni, ale w przyszłości zostanie powiększona do około jednego hektara. Obecna skromna plantacja jest swego rodzaju pilotażem służącym testowaniu różnych metod uprawy i odmian winorośli. Winnica jest zlokalizowana na ciepłym, południowo-zachodnim zboczu, a typowa dla tych okolic lessowa gleba na podłożu margli zapewnia dobry drenaż i chroni krzewy winorośli przed nadmierna wilgocią. Winnica prowadzi warsztaty winiarskie, prezentacje siedliska (tematyka do wyboru), plenery artystyczne.
Kontakt: *Winnica Dosłońce*
Dosłońce 34, 32-222 Racławice
tel. 504 855 046, www.winnicadoslonce.pl

30,5 Dosłońce **H** drewniana **wieża widokowa** na wysokości ok. 15 m. Z tarasu można podziwiać rozległą panoramę okolicy – typowe dla Wyżyny Miechowskiej pagóry i padoły. Obok zadaszone miejsce odpoczynkowe.

31,2 **I** **Ścisły rezerwat przyrody Wały**, pow. 5,82 ha, utworzony w 1958 r. Położony na stromym stoku wzgórza zbudowanego z górnokredowych osadów wapienno-marglistych. Występuje tu największe w Polsce siedlisko dziewięćsiła popłocholistnego, gatunku wpisanego do Polskiej Czerwonej Księgi Roślin. Ponadto występuje tu szereg gatunków ciepło i sucholubnych: len włochaty, ostrożeń pannoński, dwulistnik muszy, storczyk kukawka i inne.

34,0 **J** **Kościół murowany w Racławicach pw. Apostołów Piotra i Pawła**, zbudowany w 1778 r. w stylu późnobarokowym. Wg legendy modlił się w nim Tadeusz Kościuszko przed bitwą. Obok kościoła drewniana dzwonnica z XVIII w.

2 Rowerowym Szlakiem Kościuszkowskim

Koniusza → Łyszkowice → Koniusza → Piotrkowice Małe → Jazdowiczki → Gniazdowice → Rzędowice → Dalewice → Błogocice → Radziemice → Ibramowice → Kowary → Rzędowice → Chorążyce → Przesławice → ***Koniusza***

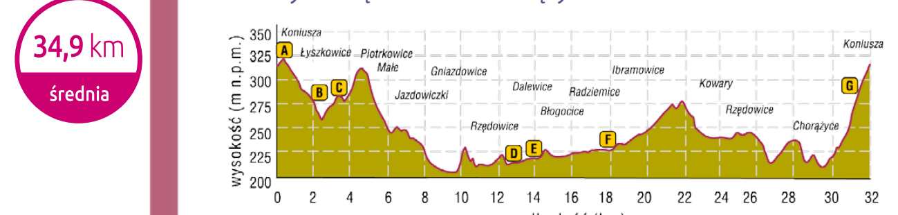

32,0 km

średnia

Kolejna trasa na Wyżynie Miechowskiej, tym razem w jej południowo-wschodniej części, na pograniczu z Płaskowyżem Proszowickim. Dominuje tu krajobraz pagórkowaty, rolniczy. Tereny wybitnie otwarte, bezleśne – co z kolei gwarantuje nam rozległe i urokliwe widoki, nie tylko na najbliższe okolice, ale także na odległe Beskidy Wyspowy, Makowski, Żywiecki, Mały i Tatry. To także kolejna trasa biegnąca po śladach powstańców kościuszkowskich zmierzających w kierunku Racławic. Na pamiątkę tego wydarzenia kilkanaście lat temu wyznaczono rowerowy szlak kościuszkowski prowadzący do Racławic. Będziemy nim podążali na odcinku Radziemice – Koniusza. W chwili obecnej oznakowanie tego szlaku, niestety również pozostałych, w zasadzie nie istnieje. Miejmy nadzieję, że ten ciekawy szlak zostanie w niedalekiej przyszłości odnowiony.

Przebieg trasy:

0,0 Wycieczkę rozpoczynamy w centrum Koniuszy. Miejsce postojowe dla samochodu znajdziemy w pobliżu szkoły i urzędu gminy po przeciwnej stronie.

0,2 **A** **Kościół w Koniuszy św. Piotra i Pawła**, wielokrotnie przebudowywany, obecnie w stylu późnobarokowym z zachowanymi elementami stylu gotyckiego. Wewnątrz warto zwrócić uwagę na herb Uniwersytetu Jagiellońskiego, od XV w. proboszczami parafii bowiem były osoby związane z uczelnią. Należeli do nich Bernard Wapowski, kartograf – autor pierwszej mapy Polski, oraz Hugo Kołłątaj, współtwórca Konstytucji 3 Maja.

Przed kościołem XVIII-wieczna drewniana dzwonnica. W najbliższym sąsiedztwie znajduje się stara plebania. W otaczającym ją ogrodzie kamienny stół. Wg tradycji podczas postoju w drodze na Warszawę zasiadał przy nim Tadeusz Kościuszko.

1,4 Winnica Koniusza
To niewielka, rodzinna winnica założona w 2006 r. Usytuowana jest na łagodnym stoku o południowo-zachodniej ekspozycji, na wys. 280 m. Jej podłoże stanowią urodzajne gleby wytworzone na lessach i rumoszu skał węglanowych. Zajmuje pow. ok. 0,7 ha. Produkcja wina odbywa się w sposób tradycyjny: stosowany jest zbiór ręczny oraz segregacja gron. Wino dojrzewa w beczkach z dębu węgierskiego i w zbiornikach ze stali nierdzewnej. Właściciele oferują zwiedzanie winnicy w lecie oraz weekendowe degustacje w plenerze, połączone z rozmowami o produkcji wina i prowadzeniu winnicy.
Kontakt: *Winnica Koniusza,*
Łyszkowice 46, 32-104 Koniusza, tel. 12 412 86 66, 502 673 820, www.winnicakoniusza.pl

2,5 *Stąd, na skraju wsi, odchodzi w lewo polna droga prowadząca do interesującego miejsca pamięci.*

B **Pomnik pomordowanych** tutaj 28 mieszkańców Łyszkowic i Posądzy. Zbrodni dokonali Niemcy 28 stycznia 1944 r. Powodem tej największej pacyfikacji na ziemi proszowickiej w czasie II wojny światowej był odwet za napad partyzantów na pociąg wiozący wódkę, stanowiącą niemiecki kontyngent.

3,0 **C** **Dwór w Łyszkowicach** – zabytkowy, murowany dwór z 1884 r. W roku 1923 ówcześni właściciele – rodzina Woźniakowskich przekazała ten obiekt Żeńskiej Szkole Rolniczej. Obecnie mieści się w nim dom pomocy społecznej. W architekturze wyróżnia się czterokolumnowy ganek z charakterystycznym zegarem w górnej części. Przed dworem popiersie Adama Chmielowskiego, patrona DPS-u.

Kościół w Koniuszy

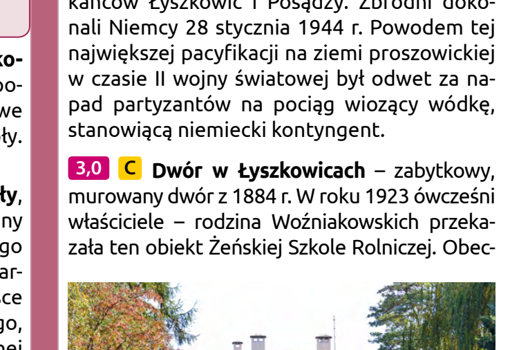

Dwór w Łyszkowicach

12,6 **D** **Obelisk ku czci Wojciecha Bartosza Głowackiego**, urodzonego w Rzędowicach, który wsławił się brawurowym zdobyciem armat rosyjskich w bitwie pod Racławicami 4 IV 1794 r. Za męstwo i odwagę naczelnik Tadeusz Kościuszko mianował go chorążym Grenadierów Krakowskich. Zmarł w wyniku odniesionych ran w bitwie pod Szczekocinami w lipcu 1784 r.

14,2 *Z tego miejsca warto zjechać z trasy, by zobaczyć drewnianą kaplicę w Dalewicach. W tym celu skręcamy w lewo przed widoczną remizą strażacką. Przejeżdżamy przez most na Ścieklcu aż do skrzyżowania, na którym skręcamy w lewo. Niespełna 100 m dalej w prawo, obok krzyża, odchodzi ostro w górę asfaltowa wąska droga, a w zasadzie chodnik, do interesującego nas zabytku.*

E **Drewniana kaplica pw. Nawiedzenia i Zwiastowania NMP** – malowniczo położona na wzgórzu w otoczeniu drzew i nad doliną rzeki Ścieklec. Powstała w połowie XVII w. Od tego czasu nie zmieniono pierwotnego kształtu kaplicy, poza dobudowaniem niewielkiej zakrystii w 1914 r. Wewnątrz na ścianach i stropach cenna polichromia figuralna i roślinna z XVII i XVIII w.

17,7 **F** **Radziemice. Kościół św. Stanisława Biskupa z I poł. XVII w.** Obiekt murowany, orientowany o skromnych cechach architektury barokowej. Kościół bezwieżowy, jedynie z wieżyczką na sygnaturkę nad nawą.

23,2 *Skręcamy w prawo, w wąską drogę asfaltową. To pierwsza przecznica od ostatniego skrzyżowania z drogowskazem na Błogocice.*

31,2 **G** **Dąb Kościuszki** – potężne drzewo o wysokości ponad 20 m i obwodzie 565 cm, pomnik przyrody. Jak niesie wieść gminna, w cieniu tego drzewa naczelnik powstania Tadeusz Kościuszko odbierał defiladę od sformowanych tu oddziałów chłopskich, które następnie wyruszyły do Racławic. Tam, wraz z innymi kosynierami, stoczyli zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi.

32,0 Koniusza. Koniec trasy.

3 Przylaszczkowym Szlakiem Rowerowym z Kluczy

Klucze → Chechło → Rodaki → Wzgórza Żarów → Żelasko → Ryczów → Złożeniec → Krzywopłoty → Bydlin → Cieślin → Golczowice → Zalesie Golczowickie → Jaroszowiec → ***Klucze***

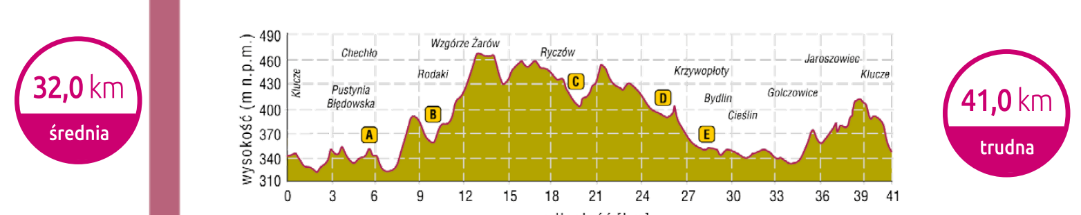

41,0 km

trudna

Trasa o długości nieco ponad 40 km prowadzi w całości niebieskim szlakiem rowerowym zaprojektowanym i wyznaczonym w terenie przez Uczniowski Klub Sportowy w Kluczach. Ma postać pętli i przeznaczona jest raczej do rowerów górskich. Wiele odcinków wiedzie po gruntowych drogach i leśnych ścieżkach. Na trasie sporo jest też podjazdów, niektóre z nich są dosyć wymagające. Mimo że jest to trasa w większości leśna, napotkamy kilka widokowych miejsc. Najsłynniejsze z nich znajduje się na wzgórzu Dąbrówka, nieopodal Chechła, gdzie usytuowana jest platforma widokowa, z której roztacza się widok na północną część Pustyni Błędowskiej. Ponadto w niewielkiej odległości od szlaku zobaczymy ruiny słynnych jurajskich budowli – strażnicy Ryczów i zamku Bydlin. Na uwagę zasługuje także drewniany XVII-wieczny kościółek św. Marka w Rodakach.

Przebieg trasy:

0,0 **Klucze** – startujemy z centrum miejscowości. W pobliżu znajdują się liczne miejsca parkingowe.

Winnica Comte
Założyciel winnicy, Maciej Kaplita, od dawna interesował się winoroślą i jak wielu winiarzy zaczynał od sadzenia pojedynczych krzewów w przydomowym ogródku. Jego uprawy znajdują się w Kluczach na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Rozmieszczone są na dwóch działkach, położonych na łagodnych zboczach południowo-zachodnich i zachodnich, opadających w stronę położonej niżej Pustyni Błędowskiej. Najważniejszą odmianą używaną do produkcji wina czerwonego jest *dornfelder*, oprócz tego są też odporniejsze odmiany: *rondo, regent* i *marechal foch*. Natomiast podstawowym szczepem na wina białe jest *seyval blanc*, a jego uzupełnienie stanowi *jutrzenka* oraz ocalałe krzewy *muskatu*.
Kontakt: *Winnica Comte*
ul. Hardego 19, 32-310 Klucze
tel. 608 313 988, www.winnicacomte.pl
poczta@winnicacomte.pl

5,5 **A** **Pustynia Błędowska** – to największy w Polsce obszar lotnych piasków (około 33 km²) leżący na pograniczu Wyżyny Śląskiej i Wyżyny Olkuskiej. Rozciąga się od Błędowa po Klucze. Długość pustyni wynosi niecałe 10 km, a szerokość do 4 km. Powstanie pustyni to zasługa rozwoju w okolicy górnictwa i hutnictwa. Od początku XX w. obszar ten wykorzystywano jako poligon wojskowy. Obecnie niedostępna jest tylko jego północna część.

7,7 *Rozpoczynamy dosyć stromy podjazd, a następnie zjazd drogą gruntową o luźnej nawierzchni.*

10,0 **B** **Rodaki, kościół pw. św. Marka** – drewniana świątynia o konstrukcji zrębowej wzniesiona w 1601 r. Bez większych przekształceń dotrwała do dnia dzisiejszego. Najstarszym elementem wyposażenia wnętrza jest późnogotycki posąg św. Mikołaja z ok. 1400 r. znajdujący się w jednym z ołtarzy bocznych.

11,0 *Przed nami około dwukilometrowy podjazd na Wzgórza Żarów. Miejscami droga jest mocno piaszczysta.*

C **Ryczów, strażnica** – ulokowana nieco w oddaleniu od drogi, na trudno dostępnej skale, pochodzi z końca XIV w. Jej fundatorem był Kazimierz Wielki. Budowla miała prawdopodobnie postać wieży z wejściem od strony wschodniej. Do dziś zachowały się pozostałości murów obronnych oraz wał.

22,4 Dogodne miejsce odpoczynkowe z wiatą.

25,5 **D** **Kapliczka na Borach, pomnik Armii Krajowej** – kapliczkę wzniesiono prawdopodobnie w 1863 r. celem upamiętnienia walk powstańców styczniowych. Tutaj w czasie II wojny światowej odbywały się zebrania partyzantów z oddziału „Hardego". W 2000 r., obok kapliczki, wzniesiono obelisk i ołtarz polowy poświęcony żołnierzom AK.

E **Bydlin, ruiny zamku** – to jeden z bardziej zniszczonych zamków na Szlaku Orlich Gniazd. Trzykondygnacyjną budowlę z okalającym murem i wieżą bramną wzniesiono prawdopodobnie w XIV w. Jak większość jurajskich zamków został zniszczony w czasie potopu szwedzkiego. Dojście na zamek od strony wschodniej.

37,8 *Przed nami krótki podjazd, a następnie ostry zjazd drogą gruntową i asfaltem do centrum miejscowości Klucze.*

4 Po zboczach doliny Prądnika

Prądnik Korzkiewski → dolina Prądnika → Ojców → Wielmoża → Skała → Rzeplin → Szczodrkowice → Smardzowice → Maszyce → Grębynice → ***Prądnik Korzkiewski***

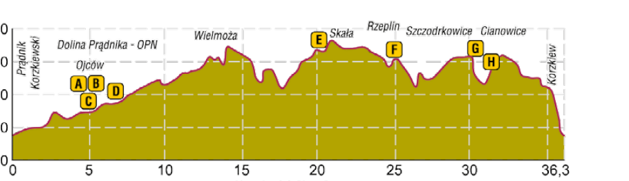

36,3 km

średnia

Atrakcyjna pętla, w pobliżu której znajduje się aż dziewięć winnic. Główną atrakcją jest przejazd doliną Prądnika na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. Początkowa część trasy jest łatwa, prowadzi płaską, prawie w całości wyasfaltowaną drogą. Nie nastręczy też żadnych problemów nawigacyjnych – jedziemy cały czas w kierunku północnym, głęboką doliną, podziwiając coraz bardziej imponujące skalne zbocza. Druga część trasy jest bardziej wymagająca – czekają nas podjazdy i zjazdy, drogi gruntowe oraz szutrowe.

Przebieg trasy:

0,0 **Prądnik Korzkiewski**, startujemy z ul. Ojcowskiej.

Winnica Nad Prądnikiem
Na 40 arach uprawia się tu około 1500 krzewów winorośli, w tym szczepy: *regent* i *rondo* oraz *seyval blanc, jutrzenka* i *solaris*. Oprócz win skosztować tu można miodów, konfitur i chleba.
Kontakt: *Winnica Nad Prądnikiem*
ul. Ojcowska 74, 32-089 Prądnik Korzkiewski,
tel. 606 404 704, www.agro-mlyn.pl

4,1 Urokliwe miejsce z popularną **Bramą Krakowską** i źródłem Miłości.

5,8 **A** **Ojców, Muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego** – mieści się w zabytkowym budynku („Pod Łokietkiem") na terenie dawnego parku zdrojowego.

6,0 **B** **Ojców, zamek** – malowniczo wkomponowane w skały ruiny zamku z XIV w. Obiekt można zwiedzać.

Zamek w Ojcowie

6,3 **C** **Kaplica na Wodzie** – unikatowy drewniany budynek w stylu szwajcarsko-ojcowskim wzniesiony w 1901 r.

8,0 *Możliwość skrócenia trasy. W tym celu należy skręcić w prawo, na Skałę. Niestety pojedziemy ruchliwą drogą wojewódzką z wymagającym podjazdem.*

8,6 **D** **Kościół i pustelnia bł. Salomei** – pustelnia powstała w miejscu dawnego zamku i klasztoru klarysek. W 1642 r. klaryski wzniosły tu kaplicę, a w latach 1677–91 powstał obecny zespół architektoniczny (ob. sanktuarium).

9,7 *Odbijamy w prawo, w urokliwą Dolinę Zachwytu. Przed nami ponad dwukilometrowy odcinek gruntowej ścieżki.*

20,4 **E** **Skała, kościół pw. św. Mikołaja** – pierwotnie gotycka, obecnie późnobarokowa świątynia z cudownym XVII-wiecznym obrazem Matki Bożej Śnieżnej.

21,0 *Możliwość skrócenia trasy. W tym celu skręcamy w prawo, do Smardzowic.*

23,5 Winnica Kresy
Uprawia się tu odmiany: *Regent, Rondo, Cabernet Cortis* i *Monarch* na wina czerwone i różowe oraz *Solaris, Hibernal, Johanniter* i *Seyval Blanc* na wina białe i pomarańczowe. Na terenie gospodarstwa znajduje się: budynek winiarni z salą degustacyjną, sklepikiem z winami oraz duża wiata dla gości.
Kontakt: *Winnica Kresy*
Stoki-Kresy 35, 32-043 Skała
tel. 602 611 761, www.winnicakresy.com

24,9 **F** **Rzeplin, zespół dworski** – neoklasycystyczna budowla z elementami baroku. Obecnie własność prywatna.

26,6 Winnica Zagardle
Uprawiane są tu głównie odmiany: *Leon Millot, Marechal Foch, Regent* i *Rondo* na wina czerwone oraz *Seyvall Blanc, Solaris, Jutrzenka, Hibernal, Swenson Red, Saint Pepin, Adalmiina* oraz *La Crescent* na wina białe. Jakość produktów potwierdzają liczne nagrody przyznawane na corocznych konkursach winiarskich. Na terenie winnicy jest serowarnia Zagardle, w której powstają sery farmerskie.
Kontakt: *Winnica Zagardle*
Szczodrkowice 235, 32-043 Szczodrkowice
tel. 696 065 921, www.winnicazagardle.pl

29,3 Winnica Amonit
Uprawia się tu odmiany: *johanniter, solaris* i *cserszegi fűszeres* na wina białe oraz *regent, léon millot* i *cabernet cortis* na wina czerwone.
Kontakt: *Winnica Amonit*
Aleja Parkowa 41, 32-043 Cianowice
tel. 508 330 014, www.winnicaamonit.pl

29,5 **G** **Winnica Novi**
Winnica sąsiaduje z XIX-wiecznym neogotyckim pałacem Dobieckich w Cianowicach. Winorośl porasta obszar 3 ha. Rosną tu odmiany hybrydowe: *solaris, muscaris, johanniter, seyval blanc, souvignier gris, leon millot, cabernet cortis* i *regent*. Winnica organizuje wspólne winobrania, degustacje koncerty. Można tu również przenocować.
Kontakt: *Winnica Novi*
ul. Szkolna 32-38, Cianowice Duze
tel. 500 050 224, biuro@jmmkoncent.pl
www.facebook.com/WinnicaNovi

31,9 **H** **Smardzowice, Sanktuarium MB Smardzowickiej** – w neogotyckim kościele znajduje się łaskami słynący obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem z XV w.

Winnica Cuda Wianki
Winnica oferuje sprzedaż win i sadzonek winorośli oraz zwiedzanie. Gospodarze prowadzą także pasiekę, w której można zakupić miód.
Kontakt: *Winnica Cuda Wianki*
Widokowa 4, 32-077 Smardzowice
tel. 603 090 862, www.winnicacudawianki.pl

Winnica Krokoszówka Górska
Winnica słynie z czerwonych win, wyrabianych ze szczepów *leon millot* i *marechal foch.* Znajduje się tu niewielka szkółka winorośli. W starej stodole urządzono miejsce do degustacji.
Kontakt: *Winnica Krokoszówka Górska*
ul. Spacerowa 7, 32-077 Smardzowice,
tel. 501 210 873, www.krokoszowka-gorska.pl

Winnica Goja
Z winnicy rozciąga się majestatyczny widok na Kraków, a przy dobrej pogodzie dojrzeć można Tatry. Podstawę nasadzeń stanowią: *seyval blanc* i *solaris* na wina białe oraz *leon millot, marechal foch* i *regent* na wina czerwone. Działa tu niewielka szkółka winorośli. Gospodarze prowadzą działalność agroturystyczną.
Kontakt: *Winnica Goja*
Burów 98, 32-083 Balice
Winnica: Smardzowice koło Ojcowa,
tel. 501 210 397, www.winnicagoja.pl

Winnica św. Jana
Pierwsze prace związane z przygotowaniem gruntu pod winnicę zostały wykonane w święto Jana – 27 grudnia 2013 r. Kilka miesięcy później zostały posadzone krzewy winorośli odmian: *Marechal Foch, Leon Millot, Solaris, Regent, Swenson Red.* Kolejnymi odmianami były: *Jutrzenka, Seyval Blanc, Johanniter.*
Kontakt: *Winnica Św. Jana*
Maszyce 55a, 32-077 Smardzowice
tel. 605 271 945, www.winnicaswjana.pl

5 Przez Las Zwierzyniecki

Krzeszowice (stacja PKP) → Tenczynek → las Zwierzyniec → Frywałd → Baczyn → Sanka → Grojec → Rudno → Tenczynek → ***Krzeszowice (stacja PKP)***

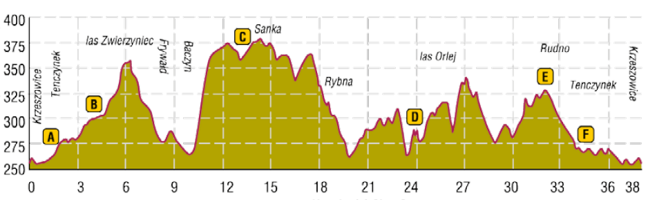

38,0 km

średnia

Wycieczka ta jest propozycją poznania niezwykle interesującego i urozmaiconego obszaru Garbu Tenczyńskiego – południowej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Na jej trasie znajduje się kilka obiektów zabytkowych, spośród których najbardziej znanym są ruiny zamku Tenczyn. Znaczna część trasy przebiega przez lasy Orlej i Zwierzyniec – miejsca polowań właścicieli zamku Tenczyn, a później Potockich z Krzeszowic. Te leśne tereny, chętnie odwiedzane przez mieszkańców Krakowa i okolic, szczególnie polecane są rowerzystom. Tam bowiem istnieją asfaltowe drogi wyłączone z ruchu samochodowego oraz dobrze zachowane szlaki rowerowe. Interesujące są także tereny otwartych pól, z pięknymi widokami na dolinę Wisły i Beskidy. Po drodze zwiedzić dwie winnice: Zagrabie i Jurę.

Przebieg trasy:

0,0 Krzeszowice stacja kolejowa – dogodne miejsce rozpoczęcia wycieczki, zwłaszcza dla osób, które zamierzają przyjechać tu pociągiem. Zmotoryzowani mogą skorzystać ze znajdującego się obok stacji bezpłatnego parkingu.

Patrząc w kierunku zachodnim, dostrzeżemy duży wiadukt wznoszący się ponad torami kolejowymi. Prowadzi przez niego droga, którą udajemy się do Tenczynka – kolejnej miejscowości na trasie.

1,8 Skrzyżowanie ulic Zwierzynieckiej i Pareńskiego, stara **willa Eliza**. **A** Obiekt ten, obecnie mocno zdewastowany, na przełomie XIX i XX w. należał do lekarza i profesora Uniwersytetu Jagielońskiego Stanisława Pareńskiego. Częstymi gośćmi Elizy był przyjaciel profesora, Stanisław Wyspiański oraz późniejszy zięć – Tadeusz Boy-Żeleński.

Niespełna 100 m dalej w kierunku lasu widoczna stąd charakterystyczna zabytkowa **Brama Zwierzyniecka**, jedna z czterech strzegących wjazdu na tereny łowieckie Potockich z Krzeszowic.

4,1 Kolejne miejsce górnicze na terenie Tenczynka. Stąd na wprost znajduje się czynna kopalnia Niedźwiedzia Góra, w której eksploatuje się diabaz – skałę wulkaniczną, często wykorzystywaną jako materiał budowlany i drogowy. Tu również istniała kopalnia węgla kamiennego **Krystyna I** **B** należąca do Potockich w latach 1895-1929.

13,0 Sanka. *Przekraczamy na wprost przebiegającą po łuku szeroką szosę.*

C **Barokowy kościół św. Jakuba** z początku XVIII w. W ołtarzu głównym uważany za cudowny obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, która podaje swojemu synowi złote jabłka. W 2019 r. kościół otrzymał status Sanktuarium Matki Boskiej Pani Saneckiej, Matki Oczekiwanego Macierzyństwa.

15,0 Wielka Góra z masztem telefonii komórkowej. Na południe rozciąga się szeroka panorama m.in. na dolinę Wisły i Beskidy: Makowski, Mały i Żywiecki.

Za ostatnimi zabudowaniami Sanki, a przed masztem skręcamy w polną drogę w lewo, na południe. Odtąd poruszamy się niebieskim szlakiem rowerowym.

19,0 Rybna – Nowy Świat. *Skręcamy w prawo, ale jadąc dalej na wprost, możemy dotrzeć do Winnicy Zagrabie (ok. 800 m).*

Winnica Zagrabie
Niewielka lokalna winnica znajdująca się w miejscowości Rybna. Zajmuje powierzchnię około 1 ha. Winorośl porasta tu stok opadający w kierunku południowo-zachodnim, na glebach gliniastych, wykształconych na lessach na wapiennym podbudowie. Uprawia się tu stosunkowo odporne selekcje winorośli, które już dobrze sprawdziły się w małopolskich warunkach. W niewielkiej odległości od winnicy, w rodzinnych zabudowaniach właścicieli, znajduje się budynek winiarni, gdzie odbywa się cały przerób winogron i produkcja wina.
Kontakt: *Winnica Zagrabie*
ul. Miodowa 4, 32-061 Rybna,
tel. 691 404 747, www.winnicazagrabie.pl,
winnica.zagrabie@gmail.com

21,8 **Winnica Jura** Aby dojechać do niej, należy skręcić z Drogi Skotnickiej w prawo w drogę polną. Winnica o powierzchni niemal 4 hektarów, położona na zachodnim skraju miejscowości Rybna. 70% powierzchni zajmują odmiany winorośli na wina białe. Najliczniejszą jednak odmianą jest *cabernet cortis* przeznaczona na wino czerwone. Uprawa ta od samego początku prowadzona jest metodą organiczną i obecnie uzyskała certyfikat winnicy ekologicznej. Przerób winogron i produkcja wina odbywa się w rodzinnym gospodarstwie pani Joanny w Sance.
Kontakt: *Winnica Jura*
ul. Winnica, 32-061 Rybna, tel. 509 788 676,
www.winnicajura.pl, krakow@gmail.com

23,5 *Opuszczamy szlak niebieski, od tego miejsca trzymamy się zielonego szlaku rowerowego.*

D **Rezerwat przyrody Doliny potoku Rudno** (95 ha) położony w lesie Orlej i obejmujący fragment doliny potoku Rudno. Porośnięty jest zróżnicowanymi zbiorowiskami leśnymi, w tym legiem olszowym. W obrębie rezerwatu znajduje się nieczynny kamieniołom porfiru „Orlej".

32,5 Parking obok ścieżki prowadzącej do **ruin zamku Tenczyn w Rudnie** **E**. Zamek wzniesiony na szczycie dawnego wulkanu. Dokonał tego w XIV w. jeden z najzamożniejszych i najbardziej wpływowych rodów w Polsce – ród Tęczyńskich. W XVI w. warownię przebudowano, nadając jej cechy magnackiej rezydencji z bastionami arkadowymi i krużgankami. W 1656 r. zamek został spalony w czasie potopu szwedzkiego.

34,5 **F** **Kościół w Tenczynku** pw. Katarzyny Aleksandryjskiej wybudowano w 1742 r. Wewnątrz świątyni w ołtarzu głównym umieszczony jest obraz Przemienienia Pańskiego, będący kopią obrazu Rafaela Santi. Przed kościołem stoi wolno stojąca dzwonnica drewniana.

38,0 Krzeszowice – stacja kolejowa, koniec trasy.

6 Szlakiem Podkrakowskich Dolinek

Bolechowice → Kobylany → Dolina Będkowska → Bębło → Wierzchowie → Zelków → ***Bolechowice***

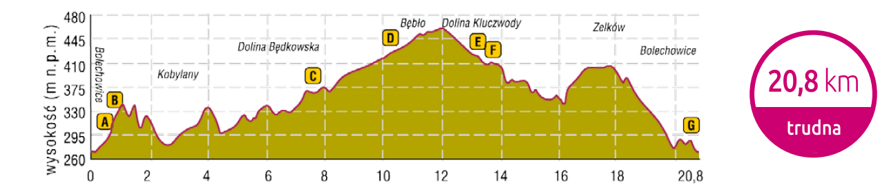

20,8 km

trudna

Trasa prowadzi w większości czerwonym okrężnym szlakiem „Podkrakowskich Dolinek". Jest dosyć wymagająca, adresowana raczej dla miłośników MTB, tylko częściowo umożliwia jazdę rekreacyjną. Trudność sprawiają strome podjazdy i wymagające zjazdy. Biegnie drogami o zróżnicowanej nawierzchni, w dużej mierze polnymi i leśnymi ścieżkami. Jest to szlak o wybitnych walorach krajoznawczych, prezentujących całe piękno Dolinek Podkrakowskich w „pigułce". Na trasie znajdują się takie atrakcje jak: Dolina Kluczwody – z rezerwatem i Jaskinią Wierzchowską Górną, niemalże cała Dolina Będkowska, ponadto wiele wybitnych formacji skalnych. Odpoczynek umożliwiają liczne wiaty z ławami. Warto odwiedzić zlokalizowaną tuż przy trasie Winnicę Święty Spokój. To jedna z najbardziej urokliwych i najciekawszych upraw winorośli w najbliższych okolicach Krakowa.

Przebieg trasy:

0,0 Bolechowice – startujemy z parkingu.

1,0 **A** **Brama Bolechowicka** – unikalna brama skalna otwiera najkrótszą z dolinek podkrakowskich – Dolinę Bolechowicką. Tworzą ją dwie skały wapienne o wysokości dochodzącej do 30 m. To popularne miejsce wśród amatorów wspinaczki.

1,6 **B** **Karniowice, dwór** – późnobarokowa budowla o charakterze obronnym z XVIII w., usytuowana w otoczeniu zabytkowego parku, obecnie w rękach prywatnych.

7,1 **C** **Dolina Będkowska** – w malowniczej dolinie potoku Będkówka zobaczymy najwyższą skałę Jury – Sokolicę – ulubione miejsce wspinaczy oraz największy na Jurze wodospad. Pomiędzy nimi usadowiła się Brandysówka – kultowe miejsce dla wspinaczy, z noclegami, polem namiotowym, restauracją oraz wypożyczalnią sprzętu sportowego.

10,3 **D** **Jaskinia Łabajowa** – jaskinia krasowa znajdująca się w Łabajowej Skale, która wykorzystywana jest przez wspinaczy skałkowych. Wejście do jaskini prowadzi przez duży otwór. W środku mieści się sala o długości około 34 m.

13,3 **E** **Dolina Kluczwody** – rozciąga się na długości około 7 km. Jej dnem płynie potok Kluczwoda. Najcenniejszy, środkowy fragment jaru objęty jest ochroną w postaci rezerwatu. Zobaczymy tu majestatycznie wznoszące się ku górze ostańce skalne. W północnej części doliny występuje duże nagromadzenie jaskiń. Największą, a zarazem najsławniejszą z nich jest Jaskinia Wierzchowska Górna.

13,8 **F** **Jaskinia Wierzchowska Górna** – znajduje się tutaj najdłuższa trasa turystyczna spośród wszystkich jaskiń w Polsce! Do przejścia jest około 700 m, podczas gdy długość całego labiryntu to 1000 m. Ściany i strop pokrywa bogata szata naciekowa. Zwiedzanie jaskini odbywa się z przewodnikiem.

Brama Bolechowicka

15,7 Wiata wypoczynkowa; zrekonstruowane słupy graniczne przy wejściu do doliny – tędy do 1918 r. przebiegała granica pomiędzy zaborami austriackim a rosyjskim.

17,8 Winnica Święty Spokój
Niewielka rodzinna winnica, której początki sięgają 2010 r. Plantację ulokowano na wysokości prawie 400 m n.p.m. Nawiązuje ona do tradycji „winnych ogrodów", jakie w XVI i XVII wieku zakładano przy pańskich dworach i podmiejskich willach, zarówno we Włoszech, jak i nad Wisłą. Jest to uprawa tyleż użytkowa, co dekoracyjna, w której krzewy winorośli sąsiadują z zagonami wonnych ziół, kwiatów oraz innych roślin ozdobnych. Na terenie o powierzchni 70 arów, który częściowo otoczono zabytkowym murem, zasadzono takie odmiany, jak: *hibernal, seyval blanc* i *solaris* na wina białe oraz *cabernet cortis, regent* i *rondo* na wina czerwone.
Kontakt: *Winnica Święty Spokój*
ul. Widokowa 110, 32-089 Zelków
tel. 600 906 501

20,6 **G** **Bolechowice, kościół pw. św. Piotra i Pawła** – gotycka jednonawowa świątynia o XIV-wiecznym rodowodzie. Z tego okresu pochodzi jej najstarsza zachowana część – murowane prezbiterium. We wnętrzu zachowały się cenne gotyckie polichromie.

7 Szlakiem okrężnym gminy Zielonki

Zielonki → Pękowice → Trojanowice → Korzkiew → Grębynice → Niebyła → Owczary → Garliczka → Wola Zachariaszowska → Garlica Murowana → Bibice → ***Zielonki***

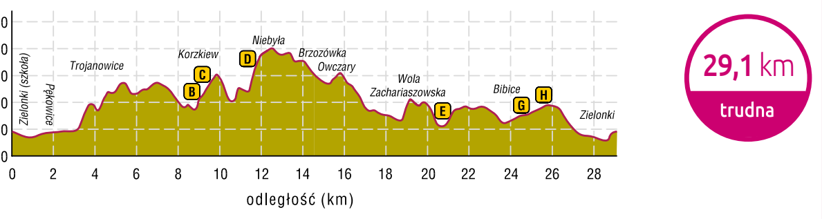

29,1 km

trudna

Trasa dosyć trudna, poprowadzona czerwonym szlakiem okrężnym gminy Zielonki. Wymagająca jest zwłaszcza część północna. Jechać będziemy odsłoniętymi wierzchowinami, pokonując znaczne różnice wysokości. Nawierzchnia jest w większości asfaltowa i szutrowa. Kilka odcinków przyjdzie nam pokonać drogami gruntowymi. Trasa wyjątkowo atrakcyjna widokowo. Można zaobserwować charakterystyczne dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej odsłonięcia skalne. Po drodze zobaczymy m.in. forty Twierdzy Kraków, zamek Korzkiew oraz winnice.

Przebieg trasy:

0,0 **Zielonki**, startujemy z dużego parkingu przy ul. ks. J. Michalika.

7,3 DW nr 794; w lewo można odbić do Winnicy Przybysławice.

Winnica Przybysławice
Z jej górnej części rozpościera się widok na Kraków, a przy dobrej pogodzie – Beskid Wyspowy i Tatry. Uprawiane są tu odmiany: *Regent, Cabernet Cortis, Souvignier Gris* na wina czerwone i *Solaris, Seyval Blanc, Johanniter* i *Hibernal* na wina białe.
Kontakt: *Winnica Przybysławice*
ul. Zamkowa 28, 32-088 Przybysławice
tel. 502 450 092, www.winnicaprzybyslawice.pl

8,7 **A** **Korzkiew, zamek** – XIV-wieczna warownia rycerska pamiętająca czasy Kazimierza Wielkiego. Podupadającą od XVIII w. budowlę uratował potomek dawnych właścicieli, który w odnowionych wnętrzach urządził hotel z restauracją. Na teren obiektu można wejść.

9,0 **B** **Korzkiew, kościół pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela** – murowaną świątynię o funkcjach obronnych wzniesiono w 1623 r.

Zamek w Korzkwi

11,5 Winnica Słońce i Wiatr
To rodzinne przedsięwzięcie obejmujące prawie 2 ha upraw, rozrzuconych w trzech miejscach na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej – od skraju Doliny Prądnika po Dolinę Dłubni. W uprawie znalazły się wyłącznie stosunkowo odporne odmiany mieszańcowe: *seyval* i *solaris* na wina białe oraz *leon millot, marechal foch, regent, rondo, cabernet cantor* i *cabernet cortis* na wina czerwone. Gospodarze prowadzą całoroczną sprzedaż win, zapraszają także na degustacje i zwiedzanie winnicy.
Kontakt: *Winnica Słońce i Wiatr*
Świńczów 69, 32-043 Skała
tel. 882 729 486, www.slonceiwiatr.pl

20,8 Winnica Garlicki Lamus
Winnica należy do Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Jej nazwa wywodzi się od znajdującego się tuż obok późnorenesansowego dworskiego lamusa. Wina pod nazwą „Uniwersyteckie Grono" w większości wykorzystywane są przez Uniwersytet w celach promocyjnych.
Kontakt: *Winnica Garlicki Lamus,*
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Garlica Murowana 1, 32-087 Zielonki, tel. 509 920 987, www.winnica.urk.edu.pl

Winnica Nad Dobrą Wodą
Najważniejsze spośród uprawianych tu szczepów, to: *seyval blanc, jutrzenka* i *bianca* na wina białe oraz *rondo* i *dornfelder* na wina czerwone. Winnica ma po części charakter eksperymentalny, więc obok wyżej wymienionych uprawia się tu także kolekcję innych odmian.
Kontakt: *Winnica Nad Dobrą Wodą*
Garlica Duchowna 56, 32-087 Zielonki
tel. 609 646 122

25,7 **C** **Fort 45a Bibice** – mały, dwukondygnacyjny fort pomocniczy z lat 1895–1897. Bronił międzypola fortów 45 Marszowiec i 47a Węgrzce. Obiekt w znacznym stopniu zdewastowany.

24,5 **D** **Fort 45 Marszowiec** – klasyczny fort artyleryjski o pięciobocznym narysie, otoczony suchą fosą. Powstał w 1884 r. jako część trzeciego pierścienia Twierdzy Kraków. W 1999 r. zaadaptowano go na hotel – dziś już niefunkcjonujący. Obiekt zniszczony i niedostępny.

8 Z Mogilan przez Pogórze Wielickie

Mogilany → Las Bronaczowa → Radziszów → Buków → Skawina → Gaj → Wrząsowice → Konary → ***Mogilany***

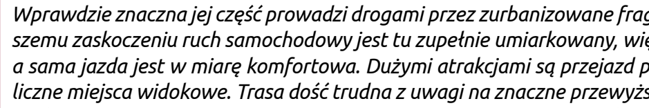

30,7 km

trudna

To dość atrakcyjna trasa w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa, wyznaczona na Pogórzu Wielickim. Wprawdzie znaczna jej część prowadzi drogami przez zurbanizowane fragmenty pogórza, ale ku naszemu zaskoczeniu ruch samochodowy jest tu zupełnie umiarkowany, więc czujemy się bezpiecznie, a sama jazda jest w miarę komfortowa. Dużymi atrakcjami są przejazd przez Las Bronaczowa oraz liczne miejsca widokowe. Trasa dość trudna z uwagi na znaczne przewyższenie. Pojedziemy w większości drogami asfaltowymi, ale nie zabraknie też szutrowych odcinków, a nawet zjazdu leśną ścieżką gruntową, więc wskazany jest rower górski. Na początek trasy wyznaczamy Mogilany. Łatwo tu dojechać Zakopianką, a w centrum wsi, przy głównej ulicy, obok kościoła znajduje się wygodny parking. Biegnie tędy pętla zielonego szlaku rowerowego, wzdłuż którego wiedzie pierwsza część trasy.

Winnica Gaj

Przebieg trasy:

0,0 **Mogilany**, ruszamy z parkingu.

Pałac w Mogilanach

A **Zespół dworski Konopków w Mogilanach** – obecny późnoklasycystyczny obiekt powstał w miejscu drewnianego dworu z XVI w., wybudowanego przez kasztelana krakowskiego Wawrzyńca Spytko Jordana. Tutaj w 1558 r. Mikołaj Rej napisał „Żywot człowieka poczciwego". Pod koniec XVIII w. wzniesiono murowaną rezydencję na planie prostokąta z portykami arkadowymi. Przebudowany i wyremontowany obiekt służy dziś Polskiej Akademii Nauk.

1,4 *Przed nami ekscytujący zjazd w kierunku lasu Bronaczowa.*

B **Las Bronaczowa** – zwarty kompleks leśny usytuowany na Pogórzu Wielickim, pozostałość dawnej Puszczy Karpackiej. Jego nazwa pochodzi od nieistniejącej już wsi Bronaczowa. Teren jest mocno zróżnicowany pod względem ukształtowania powierzchni. Przecinają go liczne jary, wąwozy i strumienie. Przez las przebiega utwardzona droga dostępna dla ruchu pieszego i rowerowego.

5,1 Miejsce wypoczynkowe z wiatą. Za czerwonym szlakiem odbijamy w prawo, po czym zjeżdżamy w kierunku Radziszowa.

7,6 *Rozpoczynamy długi mozolny podjazd na widokowy grzbiet przysiółka Wyczyszczek, skąd zobaczymy panoramę Beskidów z prawej i widok na Skawinę z lewej.*

14,2 **C** **Skawina, rynek** – wytyczony w czasach średniowiecza był świadkiem wielu wydarzeń historycznych. Tutaj w 1683 r. król Jan III Sobieski odebrał defiladę husarii. Zabudowę rynku stanowią zabytkowe kamienice i ratusz. W 2012 r. rynek przeszedł rewitalizację.

16,3 **D** **Korabniki, zespół dworski** – renesansowy dwór obronny z XVI w. z rozciągającym się wokół zabytkowym parkiem; obecnie w rękach prywatnych.

16,8 *Rozpoczynamy trudny podjazd, czeka nas bowiem przewyższenie prawie 70 m, które musimy pokonać na odcinku 1 km.*

19,9 Przekraczamy Zakopiankę – na drugą stronę przejedziemy nowoczesną kładką, na którą wyjedziemy…windą.

Winnica Gaj
położona jest w miejscowości Gaj koło Mogilan. Znany krakowski przedsiębiorca, Andrzej Barański, kupił tu niegdyś stary drewniany dom z ogromnym ogrodem i w 2004 roku posadził przy nim parę rzędów winorośli. Z czasem uprawa ta rozrosła się do obecnej powierzchni kilkudziesięciu arów. Obok winnicy powstała imponująca – jak na tak niewielką skalę produkcji – zagłębiona w zboczu murowana piwnica. Jej stylowe, wyłożone czerwoną cegłą wnętrze służy do wyrobu i leżakowania wina, a także mieści obszerną salę degustacyjną zdolną pomieścić kilkadziesiąt osób. Poza winem w gospodarstwie tym powstają także znakomite cydry ze starych odmian jabłek oraz najróżniejsze nalewki owocowe.
Kontakt: *Winnica Gaj*
ul. Latochówki 5, 32-031 Mogilany
tel. 608 591 960
www.facebook.com/winnicagaj

E **Gaj, Sanktuarium Narodzenia NMP** – do XIX w. było to jedno z głównych miejsc pielgrzymkowych w całej Małopolsce. Strzelistą bryłę kościoła wzniesiono w 1626 r., a przebudowano w XIX stuleciu. We wnętrzu przechowywany jest cudowny obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, namalowany na desce w XV w.

28,2 *Przed nami ostry zjazd do głębokiej doliny, a po przekroczeniu potoku kładką dla pieszych, czeka nas stromy podjazd, zmuszający początkowo do wypychania roweru pod górę.*

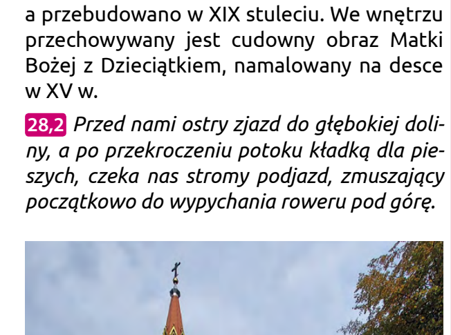

Sanktuarium w Gaju

9 W kierunku wzgórza Srebrnej Góry

Kraków: Tyniec → Skotniki → Kostrze → Dębniki → Zwierzyniec → Przegorzały → Bielany → ***Tyniec***

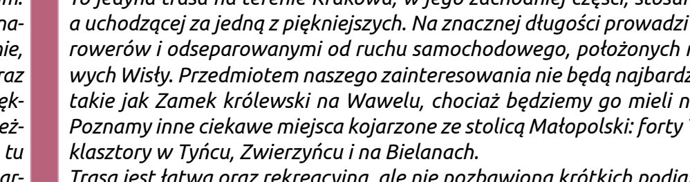

27,5 km

łatwa

To jedyna trasa na terenie Krakowa, w jego zachodniej części, stosunkowo mało zurbanizowanej, a uchodzącej za jedną z piękniejszych. Na znacznej długości prowadzi drogami przeznaczonymi dla rowerów i odseparowanymi od ruchu samochodowego, przebiegającymi po wałach przeciwpowodziowych Wisły. Przedmiotem naszego zainteresowania nie będą najbardziej znane zabytki krakowskie takie jak Zamek królewski na Wawelu, chociaż będziemy go mieli niemal na wyciągnięcie ręki. Poznamy inne ciekawe miejsca kojarzone ze stolicą Małopolski: forty Twierdzy Kraków, zabytkowe klasztory w Tyńcu, Zwierzyńcu i na Bielanach.

Trasa jest łatwa oraz rekreacyjna, ale nie pozbawiona krótkich podjazdów.

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu

0,0 **Tyniec**. Brzeg Wisły, dawna przeprawa przez rzekę, obecnie parking, przystanek tramwaju wodnego, lokale gastronomiczne.

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu **A** to najstarszy z istniejących klasztorów w Polsce. Wybudowany został już w XI w. na wyniosłym, skalnym wzgórzu.

Na terenie opactwa znajdują się: niewielkie muzeum, kawiarnia, restauracja, sklepik z pamiątkami oraz dom gości.

5,3 **B** **Fort Skotniki 52 1/2** (północny) wybudowany przez Austriaków w latach 1897–1898. Stanowił pd.-zach. narożnik obronny Twierdzy Kraków. Niedostępny do zwiedzania. Po drugiej stronie ul. Kozienickiej bliźniaczy Fort Skotniki 52 ½ (południowy).

Skręcamy w lewo, w ul. gen. Jana Karcza. Poniżej fortu północnego w prawo odchodzi ścieżka do cmentarza żołnierzy radzieckich z II wojny światowej.

Ulicami Unruga, Laurową, Winnicką dojeżdżamy do ul. Tynieckiej. Za szkołą skręcamy w ul. Falistą, następnie ul. Pustelnia prowadzi nas do Uroczyska Kostrze.

9,0 **C** **Uroczysko Kostrze** – cenny obszar przyrodniczy – murawy sucho- i ciepłolubne oraz miejsce występowania rzadkich motyli. To także wspaniały punkt widokowy na centrum Krakowa, Babią Górę, a nawet Tatry.

*Rozpoczyna się kamienista droga prowadząca do kolejnego obiektu Twierdzy Kraków – **Fortu nr 53 Bodzów**.*

10,5 *Wjeżdżamy na drogę przeznaczoną dla rowerzystów i udajemy się w kierunku centrum Miasta. Przebiega tędy **Wiślana Trasa Rowerowa**, będąca osią nowoczesnego systemu dróg rowerowych biegnących wzdłuż największych rzek województwa małopolskiego.*

15,5 Most Dębnicki. *Przejeżdżamy lub przeprowadzamy rower na drugi brzeg Wisły. Zjeżdżamy do bulwaru nad Wisłą (zjazd przed karczmą Smily). Następnie osiągamy ul. Kościuszki, którą jedziemy w kierunku zachodnim.*

16,8 **D** **Klasztor Norbertanek na Zwierzyńcu**. Początki tego opactwa sięgają 2 poł XII w. Wielokrotnie niszczony, między innymi w 1241 r. przez Tatarów. Obecny wygląd w stylu barokowym nadano mu w trakcie XVII-wiecznej przebudowy.

18,1 *Początek drogi rowerowej na wale przeciwpowodziowym Wisły.*

21,3 **E** **Zamek w Przegorzałach** – widoczny na skraju Lasu Wolskiego i posadowiony nad Skałami Pienińskimi jest jednym z ostatnich dzieł architektury III Rzeszy na terenie Krakowa. Obecnie przekształcany w nowoczesny ośrodek hotelowy i restaurację.

F **Klasztor Kamedułów na Bielanach** (dzielnica Krakowa) – malowniczo położony w Lesie Wolskim, na wzgórzu zwanym Srebrną Górą. Wzniesiony został na początku XVII w. To jeden z dwóch klasztorów w Polsce tego zgromadzenia, słynącego z surowej reguły i pustelniczego życia.

Winnica Srebrna Góra
Winnica położona jest w Krakowie, u stóp klasztoru oo. Kamedułów na Bielanach. Jest jedną z największych winnic w Polsce, malowniczo położoną w dolinie Wisły. Obejmuje obszar 26 ha i składa się z dwóch 13 hektarowych parceli: Winnicy Bielany i Winnicy Sikornik. Winnica nawiązuje do sięgającej początku X w. historii krakowskich upraw winorośli oraz klasztornych tradycji wytwarzania wina. Powstają one w zabytkowych pomieszczeniach gospodarczych kamedulskiego klasztoru. Rokrocznie powstaje tu również młode wino, zwane świętomarcińskim, związane z końcem zbiorów i świętem patrona winiarzy. Przy Alei Wędrowników 2 znajduje się sklepik winnicowy.
Kontakt: *Winnica Srebrna Góra*
al. Konarowa 1, 30-248 Kraków
tel. 507 123 895,www.winnicasrebrnagora.pl

25,6 *Od tego miejsca budowany jest kolejny odcinek Wiślanej Trasy Rowerowej w stronę Tyńca. Po ukończeniu inwestycji możliwy będzie przejazd pod autostradą.*

29,0 Tyniec – koniec wycieczki

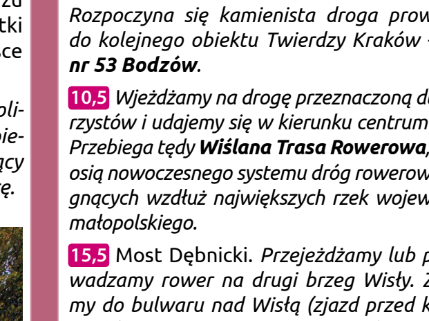

Klasztor Norbertanek na Zwierzyńcu

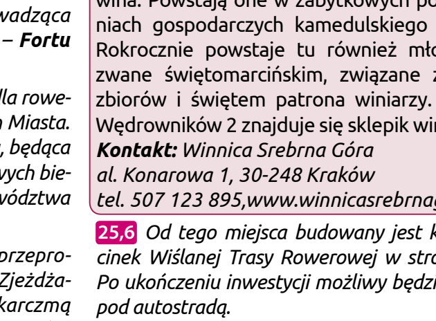

W Winnicy Srebrna Góra

10 Grzbietami Pogórza Wielickiego

Wieliczka → Grabówki → Siercza → Pawlikowice → Koźmice Małe → Raciborsko → Dobranowice → Biskupice → Tomaszkowice → Lednica Górna → ***Wieliczka***

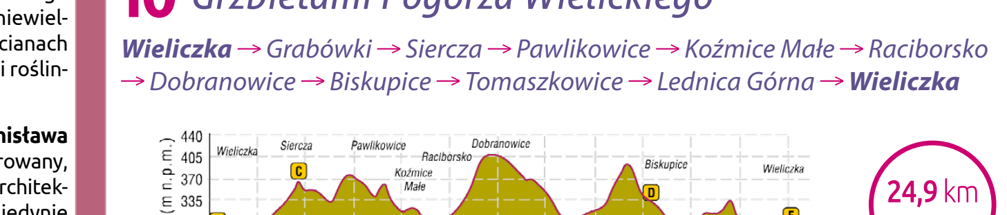

24,9 km

trudna

Dosyć wymagająca trasa poprowadzona w całości czerwonym szlakiem rowerowym z Wieliczki. Pojedziemy wśród malowniczych wzgórz Pogórza Wielickiego. Jak przystało na pofalowany teren pogórza, przyjdzie nam się zmierzyć z licznymi podjazdami i zjazdami. Niektóre z nich będą długie i strome, jak np. podjazd do Dobranowic. Jadąc w większości w zabudowanym terenie, pozbawionym lasów (wyjątek – Las Wielki), obserwować będziemy, co chwilę wyłaniające się rozległe panoramy: w kierunku północnym – na Kraków oraz w kierunku południowym – na Beskid Wyspowy. Jazdę ułatwiać będzie asfaltowa nawierzchnia. W kilku miejscach czekają nas jednak krótkie terenowe odcinki poprowadzone drogami gruntowymi, a nawet ścieżkami. Po drodze można zwiedzić: Wieliczkę z Zamkiem Żupnym i Kopalnią Soli, klasztor w Sierczy, zabytkowe kościoły oraz winnicę w Pawlikowicach.

Kaplica w Kopalni Soli w Wieliczce

Przebieg trasy:

0,0 *Wieliczka, startujemy z centrum miasta. Po minięciu kopalni soli czeka nas podjazd w kierunku Sierczy.*

A **Wieliczka, Kopalnia Soli** – sól kamienną warzono w Wieliczce już 3500 lat p.n.e., a nieprzerwane wydobycie trwa od XIII w. Kopalnia jest w istocie podziemnym miastem wpisanym na Listę UNESCO. W litych skałach solnych górnicy wyrzeźbili 2040 komór na dziewięciu poziomach, z czego 224 uznano za zabytkowe. Znajdują się tu wspaniałe kaplice, urokliwe podziemne jeziora, oryginalne urządzenia i sprzęt.

B **Wieliczka, Zamek Żupny** – w 2013 r. zamek został wpisany na Listę UNESCO jako rozszerzenie wpisu dotyczącego kopalni soli. Jest to dawna siedziba zarządu kopalń Wieliczki i Bochni, które niegdyś tworzyły jedno wielkie solne gospodarstwo. W XVIII w. wokół budowli urządzono ogród, który do dzisiaj jest miejscem spotkań i odpoczynku mieszkańców i turystów. Obecnie odrestaurowany zamek stanowi siedzibę Muzeum Żup Krakowskich.

2,5 **Wieliczka**, cmentarz żydowski z XVI w. W tym miejscu w czasie II wojny światowej Niemcy rozstrzelali około 1000 Żydów.

3,3 *Punkt widokowy na Kraków.*

3,6 **C** **Siercza, dwór** – dawna własność Lubomirskich, przebudowana przez kolejnych właścicieli Sierczy. Aktualnie znajduje się on w posiadaniu Zgromadzenia Sióstr Urszulanek, które przejęły go w 1921 r. Obok dworu wzniesiono kaplicę, która pełni obecnie funkcję kościoła parafialnego.

7,3 Winnica Wieliczka
Założona w 2013 r. znajduje się w miejscowości Pawlikowice, zaledwie 3 km na południe od solnego miasta, które użyczyło jej swojej nazwy. Poza samym winem i degustacją winnica oferuje bardzo rozbudowany i nietuzinkowy program enoturystyczny z możliwością osobistego zaangażowania się w prace przy uprawie winnicy i produkcji wina. Całe to ambitne przedsięwzięcie zostało wymyślone i jest realizowane przez najbardziej znaną w świecie polską enolożkę, Agnieszkę Wyrobek Rousseau oraz śląskiego winiarza, Piotra Jaskółę. Biodynamiczna uprawa realizowana jest na wyniosłym widokowym zboczu wzniesienia zwanego Laskowiec, górującym nad dawnymi zabudowaniami dworskimi w Pawlikowicach. Jeśli chodzi o odmiany to wybór padł na szlachetne odmiany *Vitis vinifera*. Ponadto winnica oferuje świetne cydry, a także naturalne kosmetyki robione na bazie wytłoków z winogron i innych uprawianych tu roślin.
Kontakt: *Winnica Wieliczka*
Pawlikowice 1a, 32-020 Pawlikowice
tel. 12 350 61 16, www.winnicawieliczka.com
info@winnicawieliczka.com

9,6 *Początek długiego podjazdu do Dobranowic.*

D **Biskupice, kościół pw. św. Marcina** – malowniczo usytuowana na wzgórzu gotycka świątynia datowana jest na XV w. W XVIII w. przebudowano ją w stylu neogotyckim. Wnętrze głównie późnobarokowe.

20,8 **Tomaszkowice**, dwór z XIX w., odremontowany, obecnie własność prywatna.

20,8 **E** **Wieliczka, kościół pw. św. Sebastiana** – drewnianą świątynię wzniesiono w 1581 r., a przebudowano w XVIII w. Z tego okresu pochodzi obraz św. Sebastiana, który umieszczono w rokokowym ołtarzu głównym.

11 W Dolinie Karpia

Woźniki → Witanowice → Łgota → Tłuczań → Marcyporęba → Wysoka → Klecza Dolna → Roków → ***Woźniki***

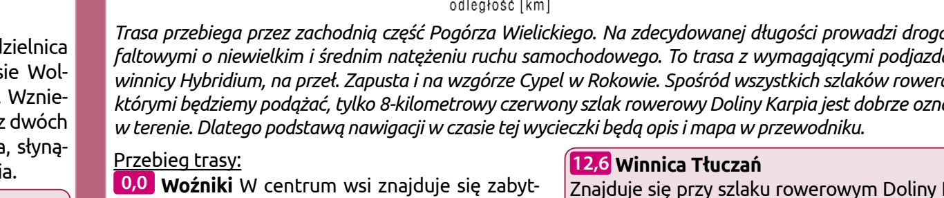

42,5 km

trudna

Trasa przebiega przez zachodnią część Pogórza Wielickiego. Na zdecydowanej długości prowadzi drogami asfaltowymi o niewielkim i średnim natężeniu ruchu samochodowego. To trasa z wymagającymi podjazdami do winnicy Hybridium, na przeł. Zapusta i na wzgórze Cypel w Rokowie. Spośród wszystkich szlaków rowerowych, którymi będziemy podążać, tylko 8-kilometrowy czerwony szlak rowerowy Doliny Karpia jest dobrze oznaczony w terenie. Dlatego podstawą nawigacji w czasie tej wycieczki będą opis i mapa w przewodniku.

Przebieg trasy:

0,0 **Woźniki** W centrum wsi znajduje się zabytkowy kościół.

A **Drewniany kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Woźnikach** z XVI w. W 1966 r. odbudowany po pożarze w 1959 r. Posiada odrębne więźby dachowe dla każdej części budowli. Wewnątrz cenny drewniany krzyż z XIV w. umieszczony na belce tęczowej.

Udajemy się ul. Kościelną w kierunku południowym, do ul. Wadowickiej, z której tuż za sklepem skręcamy w lewo, w wąską asfaltową ul. Górną.

2,7 **B** **Winnica Hybridium**
Pomysł założenia własnej winnicy i produkcji winiarskiej wyrósł z gastronomicznej pasji jej właściciela, posiadającego także kilka znanych restauracji w Krakowie. Winnica usytuowana jest na wys. nieco ponad 300 m n.p.m. na stoku o południowej wystawie i zajmuje powierzchnię ok. 2 ha.
Kontakt: *Winnica Hybridium – Witanowice koło Wadowic, tel. 501 434 554, www.hybridium.pl*

7,1 **C** **Pomnik pacyfikacji**, do jakiej doszło 29.10.1944 r. Wówczas do przysiółka Podlas w Lgocie wkroczyli Niemcy, którzy doszczętnie zniszczyli osiedle i zamordowali ośmioro mieszkańców. Akcja była odwetem za nieprzemyślany atak grupy żołnierzy radzieckich na patrol niemiecki. Obelisk wybudowano w 1984 r.

9,8 **D** **Pomnik lotników amerykańskich**. 13.09.1944 r. 115 amerykańskich samolotów wyruszyło z Włoch w celu zbombardowania hitlerowskich urządzeń przemysłowych w rejonie Oświęcimia i Trzebini. Podczas powrotu jeden z samolotów został trafiony pociskiem niemieckiej artylerii przeciwlotniczej i upadł na polach Zygadowic. 10 poległych członków załogi pochowano w leśnej mogile na skraju wsi. Po wojnie Amerykanie ekshumowali ich zwłoki, a w 1991 r. w miejscu pochówku wzniesiono pomnik.

11,3 *Skręt w prawo. Od tego miejsca aż do Marcyporęby poprowadzi nas odnowiony Szlak Doliny Karpia.*

12,6 Winnica Tłuczań
Znajduje się przy szlaku rowerowym Doliny Karpia oraz w otoczeniu lasu i pól. Właściciele zamierza w niedalekiej przyszłości świadczyć również usługi agroturystyczne. Wina produkowane są tutaj metoda tradycyjną – to znaczy, że proces stabilizacji przeprowadza się poprzez długie, półtoraroczne leżakowanie. Powoduje to wzrost trwałych walorów smakowych i ekologicznych tutejszego trunku.
Kontakt: *Winnica Tłumaczań*
Tłuczań 98, 34-114 Tłuczań, tel. 502 747 317

19,3 **E** **Kościół drewniany św. Marcina w Marcyporębie z 1670 r.** Obiekt konstrukcji zrębowej, z nawą i prezbiterium krytymi wspólnym dwuspadowym dachem. Wewnątrz dwa bogato zdobione ołtarze portale: jeden tzw. długoszowski, drugi manierystyczny.

20,5 *Na przydrożnym słupie zielona strzałka szlaku rowerowego wskazuje nam dalszą trasę w prawo. Najpierw utwardzoną drogą, następnie gruntową dojeżdżamy do widocznego pod lasem samotnego domu. Tam odnajdujemy po lewej stronie drogę leśną, którą wyjeżdżamy na przełęcz Zapusta.*

31,7 **F** **Interaktywne Centrum Pszczelarstwa Apilandia.** Podobno jedyne takie miejsce w Polsce promujące tematykę pszczół i tajników ich życia. Część centrum stanowi nowoczesna, multimedialna ekspozycja. Prowadzone są warsztaty pszczelarskie w należącej do Centrum pasiece edukacyjnej. Oferowane są także zabiegi pielęgnacyjne na bazie miodu.

32,6 *Skręcamy w lewo, tuż za mostem i przed zieloną tablicą z nazwą Roków.*

33,1 Stawy, które mijamy, są częścią historycznego zagłębia hodowli karpia, nazywanego **Doliną Karpia** **G**. Jest to obszar o wybitnych walorach przyrodniczych i kulturowych, rozciągający się w dolinach Wisły, Skawy i Soły. Dolina Karpia to teren atrakcyjny pod względem turystycznym, szczególnie dla miłośników wędkarstwa i obserwacji ptaków. Malownicze stawy, oraz bogata sieć szlaków rowerowych, a szczególnie Wiślana Trasa Rowerowa, sprawiają, że kraina ta jest doskonałą propozycją dla rowerzystów.

42,5 **Woźniki** – koniec trasy.

12 Po Pogórzu Wiśnickim

Nowy Wiśnicz → Lipnica Murowana → Chronów → Uszwica Porębska → Poręba Spytkowska → Brzeźnica → Łazy → Wiśnicz Mały → ***Nowy Wiśnicz***

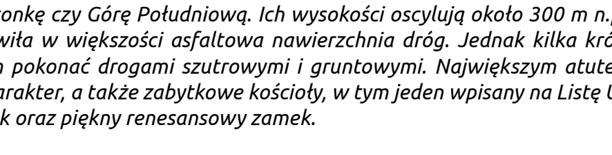

37,4 km

trudna

Liczne podjazdy i zjazdy sprawiają, że trasę tę można uznać za trudną. Wspinać się będziemy m.in. na Lipczonkę czy Górę Południową. Ich wysokości oscylują około 300 m n.p.m. Ułatwienie będzie stanowiła w większości asfaltowa nawierzchnia dróg. Jednak kilka krótkich odcinków przyjdzie nam pokonać drogami szutrowymi i gruntowymi. Największym atutem trasy jest jej widokowy charakter, a także zabytkowe kościoły, w tym jeden wpisany na Listę UNESCO, dwory, urokliwy rynek oraz piękny renesansowy zamek.

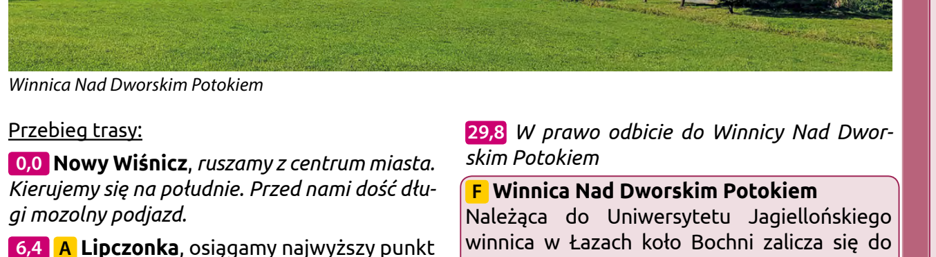

Winnica Nad Dworskim Potokiem

Przebieg trasy:

0,0 **Nowy Wiśnicz**, *ruszamy z centrum miasta. Kierujemy się na południe. Przed nami dość długi mozolny podjazd.*

6,4 **A** **Lipczonka**, osiągamy najwyższy punkt na trasie Nowy Wiśnicz – Lipnica Murowana. Przed nami piękna panorama na Lipnicę i znajdujące się dalej pasma Beskidów.

8,3 **Lipnica Murowana, rynek** – otacza go parterowa, w większości drewniana zabudowa. Domy stoją szczytem do drogi, wiele z nich posiada charakterystyczne, wsparte na słupach podcienia.

Kościół św. Leonarda w Lipnicy Murowanej

B **Kościół pw. św. Leonarda** – jeden z najcenniejszych drewnianych kościołów w kraju, z XV w., wpisany na Listę UNESCO. Z tego okresu pochodzą najstarsze zachowane polichromie. Cennym średniowiecznym zabytkiem jest także płaskorzeźba Zaśnięcie NMP.

C **Dwór Ledóchowskich** – neoklasycystyczny budynek z około 1830 r. Tutaj urodziły się wyniesione na ołtarze Maria Teresa i Urszula Ledóchowskie. Obecnie mieści się w nim muzeum.

9,0 *Przed nami kolejny wymagający podjazd, a następnie zjazd.*

14,8 **D** **Chronów, kościół pw. Ducha Świętego** – powstał w 1685 r. Wyposażenie wnętrza jest głównie barokowe.

16,0 *W prawo odbicie do winnicy Chronów.*

E **Winnica Chronów**
W hektarowym gospodarstwie założonym w 2012 r. Produkowane są tu wina wytrawne. Do dyspozycji gości są dwa niezależne apartamenty. Można tu uczestniczyć w winobraniu, wziąć udział w degustacji lub pospacerować między rzędami winorośli.
Kontakt: *Winnica Chronów*
Chronów 209, 32-720 Chronów
tel. 691 974 741, www.winnicachronow.pl

17,2 *Opuszczamy asfalt skręcając w lewo, w gruntową drogę. Za wieżą triangulacyjną skręcamy w lewo, a po 100 m w prawo. Łagodnym zjazdem opadamy do Uszwicy Porębskiej.*

20,8 *Rozpoczynamy długi podjazd na rozległy i widokowy grzbiet Góry Południowej.*

26,7 *Długim, w wielu miejscach widokowym zjazdem opadamy do Brzeźnicy.*

29,8 *W prawo odbicie do Winnicy Nad Dworskim Potokiem*

F **Winnica Nad Dworskim Potokiem**
Należąca do Uniwersytetu Jagiellońskiego winnica w Łazach koło Bochni zalicza się do najlepszych w naszym kraju. Tutejsze wina zdobyły wiele międzynarodowych i krajowych wyróżnień i jako pierwsze w Polsce weszły do oficjalnej sprzedaży. Obok winnicy znajduje się nowoczesny budynek winiarni z własnym laboratorium. Wydział Farmacji UJ organizuje tu zajęcia dydaktyczne z zakresu enologii.
Kontakt: *Winnica Nad Dworskim Potokiem, Rolniczy Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Jagielońskiego, Łazy 2, 32-765 Rzezawa*
tel. 14 612 78 12, www.winnica-uj.pl

30,0 **E** **Brzeźnica, kościół pw. św. św. Piotra i Pawła z I poł. XVII w.** – pochodzi z 1632 r. W XIX w. uległ rozbudowie. We wnętrzu zachowały się ołtarz główny z 1776 r. oraz XVII-wieczne organy.

30,4 *Przed nami najtrudniejszy odcinek trasy – ponadpółkilometrowy, dość stromy podjazd, po którym czeka nas widokowy odcinek.*

37,4 **F** **Nowy Wiśnicz, zamek** – jedna z najpotężniejszych twierdz magnackich w Polsce, wzniesiona w XIV w. Stanowiła siedzibę rodów magnackich Kmitów i Lubomirskich. Budowlę wyróżnia wczesnobarokowa architektura z elementami renesansowymi. Zamek można zwiedzać.

G **Nowy Wiśnicz „Koryznówka"** – drewniany XIX-wieczny dworek wzniesiony przez Leonarda Serafińskiego, obecnie muzeum pamiątek po Janie Matejce.

Zamek w Nowym Wiśniczu

Winnica Chronów

13 U podnóży Szpilówki

Iwkowa → Połom Mały → Kąty → Drużków Pusty → Wojakowa → ***Iwkowa***

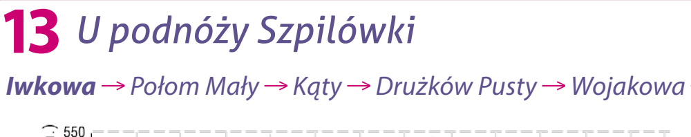

25,8 km

trudna

Wymagająca, ale bardzo widokowa trasa prowadząca przez wzgórza wokół Iwkowej. Jest to kraina sadów śliwkowych, które są tutaj produktem regionalnym. Każdego roku we wrześniu odbywa się tutaj Święto Suszonej Śliwki. W okolicy uprawia się również winorośl – tu szczególnie zapraszamy do Winnicy Nowizny. Trasa prowadzi w większości po drogach asfaltowych o średnim ruchu samochodowym. Pojedziemy również leśnymi drogami przez pasmo Sołtysich Gór. Przez całą trasę towarzyszyć nam będą szlaki rowerowe Gminy Iwkowa – żółty i czarny, a także na krótkich fragmentach Karpacki Szlak Rowerowy.

Przebieg trasy:

0,0 **Iwkowa**. Miejsce rozpoczęcia i zakończenia trasy. Dogodny parking przed drewnianym kościołem.

A **Drewniany kościół Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny** – wzniesiony pod koniec XV wieku na miejscu starszego kościoła. Jednonawowy, o konstrukcji zrębowej. Wewnątrz cenne wyposażenie, w tym ołtarze z XVII w. i rzeźby grupy Ukrzyżowania na belce tęczowej z XV w. Kościół jest obecnie nieużytkowany.

6,5 Winnica Nowizny
Winnica oferuje wina białe wytrawne i półsłodkie oraz czerwone wytrawne. Dla gości zaplanowano oprowadzenie po winnicy oraz prezentację multimedialną na temat uprawy winorośli, produkcji i spożycia wina. Dodatkowo odwiedzający mogą zobaczyć hodowlę danieli, zabawić się w parku linowym i skorzystać z oferty gastronomicznej.
Kontakt: *Winnica Nowizny, Połom Mały 60, 32-862 Porąbka Iwkowska, tel. 607 578 156, 14 684 48 14, www.winnicanowizny.pl*

Winnica Nowizny

Połom Mały, **Droga krzyżowa i krzyż jubileuszowy** **B**. Widokowe miejsce z panoramą na Beskid Wyspowy, Beskid Sądecki i Pogórze Rożnowskie.

10,5 **C** Kąty, **Dwór Sławików, ławka Jana Karskiego** – w miejscowości Kąty upamiętniono kuriera Polskiego Państwa Podziemnego Jana Karskiego. Po nieudanej misji w 1940 r. został on pojmany przez Gestapo. Następnie po bezskutecznej próbie ucieczki został przewieziony do szpitala do Nowego Sącza, skąd został uwolniony przez żołnierzy WZW. Od lipca 1940 r. do lutego 1941 r. ukrywał się w dworze w Kątach. Z okazji 75 rocznicy tych wydarzeń wytyczono szlak uwolnienia Jana Karskiego z Marcinkowic do Kątów i ufundowano ławkę jego imienia.

14,3 Wojakowa, **kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny** **D** – zbudowany w latach 30. XX w. z wykorzystaniem prezbiterium starego kościoła. Z dawnego wyposażenia pozostała kamienna chrzcielnica oraz barokowy ołtarz z łaskami słynącym obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem.

E **Pasmo Szpilówki** – pasmo górskie zaliczane obecnie do Pogórza Rożnowskiego (według dawnego podziału autorstwa Kondrackiego pasmo było częścią Pogórza Wiśnickiego). Z parkingu z wiatą rozciąga się wspaniały widok na południe. W tym miejscu możemy zboczyć z trasy i wybrać się na **wieżę widokową** zlokalizowaną na szczycie Szpilówki. Prowadzi do niej czerwony szlak spacerowy. Po przejechaniu ok. 500 metrów od parkingu możemy po raz kolejny opuścić trasę i udać się wraz ze znakami zielonego szlaku spacerowego do kaplicy św. Urbana, gdzie według legendy w X w. mieszkał węgierski pustelnik o imieniu Urban.

14 Z Zakliczyna na Pogórze Rożnowskie

Zakliczyn → Wesołów → Wróblowice → Wielkie Góry → Siemiechów → Brzozowa → ***Zakliczyn***

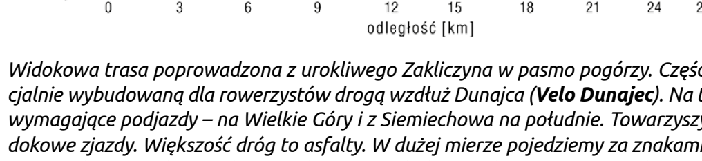

26,8 km

trudna

*Widokowa trasa poprowadzona z urokliwego Zakliczyna w pasmo pogórzy. Częściowo pojedziemy specjalnie wybudowaną dla rowerzystów drogą wzdłuż Dunajca (**Velo Dunajec**). Na trasie czekają nas dwa wymagające podjazdy – na Wielkie Góry i z Siemiechowa na południe. Towarzyszyć im będą szybkie widokowe zjazdy. Większość dróg to asfalty. W dużej mierze pojedziemy za znakami szlaków rowerowych i pieszych. Po drodze spotkamy ciekawe przykłady gotyckiej architektury drewnianej – w Siemiechowie i w Brzozowej oraz zabytkowe zespoły klasztorne – w Kończyskach i w Zakliczynie. Warto też odwiedzić winnicę Zawiszę.*

Przebieg trasy:

0,0 **A** **Zakliczyn** – startujemy z rynku. Cechą charakterystyczną tego klimatycznego miasteczka, jest zabudowa w postaci drewnianych, parterowych domów o specyficznej konstrukcji „dzięciołowej". Budynki stawiano szczytami do drogi, zwieńczone są dachami naczółkowymi, z okapami wydatnie wysuniętymi nad chodniki.

B **Kościół pw. św. Idziego i Matki Bożej Różańcowej** – obecną świątynię wzniesiono w latach 1739–1768 na fundamentach poprzedniej z częściowo zachowaną kaplicą św. Józefa. Jest to budowla w stylu późnobarokowym z XVIII-wiecznym ołtarzem głównym i XV-wiecznym ołtarzem w kaplicy.

Winnica Zawisza
Właściciel winnicy – Mariusz Chryk, to w środowisku winiarzy z dorzecza Dunajca niemal instytucja. Prezesuje stowarzyszeniu tarnowskich winiarzy, prowadzi winnicę i szkółkę winorośli, doradza przy zakładaniu nowych plantacji, a jego wina zdobywają medale na każdym konkursie, na którym się pojawią. Pierwszą niewielką, kilkuarową winniczkę założył w 2005 roku przy domu w Wesołowie koło Zakliczyna. Dwa lata później powstała znacznie większa uprawa w niedalekiej Brzozowej, o powierzchni niemal 1 ha. Ta ostatnia winnica zajmuje dobrze nasłonecznioną stok o wystawie południowej i południowo-zachodniej i została obsadzona zarówno odmianami przerobowymi, jak i deserowymi. Uprawia się tu: *solaris, johanniter, helios, riesling, muskat ottonel, doral* i *chardonnay* na wina białe, oraz *pinot noir, cabernet cortis, cabernet carol, cabernet carbon, monarch, regent, rondo, rathay, rösler* i *cabernet sauvignon* na wina czerwone.
Kontakt: *Winnica Zawisza*
Wesołów 200 k. Zakliczyna, 32-840 Zakliczyn,
tel. 14 66 53 201, 691 671 838,
www.winorosl-mch.eu

3,0 *Od tego miejsca, przez kolejne 5 km, pojedziemy drogą rowerową wzdłuż Dunajca, tzw. Velo Dunajec.*

9,5 *Rozpoczynamy stromy podjazd na Wielkie Góry.*

15,6 **C** **Siemiechów, kościół pw. Matki Bożej Gromnicznej** – drewniana świątynia w stylu późnego gotyku, z początku XVI w. W XX stuleciu dobudowano do niej murowaną kaplicę. We wnętrzu zachowały się późnogotyckie elementy oraz polichromie z XVI–XVII w.

Za kościołem rozpoczynamy kolejny stromy podjazd.

18,9 **D** **Brzozowa, kościół pw. św. Mikołaja Biskupa** – drewniana późnogotycka świątynia z początku XVI w. Jednonawowa budowla zwieńczona jest wieżą z barokowym hełmem. We wnętrzu oprócz XVIII-wiecznego wyposażenia znajdują się iluzjonistyczne polichromie z XIX w.

25,2 **E** **Kończyska, klasztor Sióstr Bernardynek** – neogotycki zespół klasztorny wzniesiono pod koniec XIX w. Jest to klasztor kontemplacyjny z papieską klauzurą. Otacza go wysoki mur oraz ogród. W kościele znajduje się ołtarz główny z około 1900 r.

26,0 **F** **Zakliczyn, klasztor Franciszkanów** – zespół klasztorny w stylu barokowym wybudowano w latach 1641–1650. Wyposażenie wnętrza kościoła pochodzi z XVII–XIX w. Na uwagę zasługuje także otoczenie klasztoru. Na dziedzińcu mieści się grota Matki Bożej z Lourdes usytuowana w otoczeniu pomnikowych lip drobnolistnych.

15 Na przedpolu Beskidu Niskiego

Bobowa → Jeżów → Chodorowa → Stróże → Szalowa → ***Bobowa***

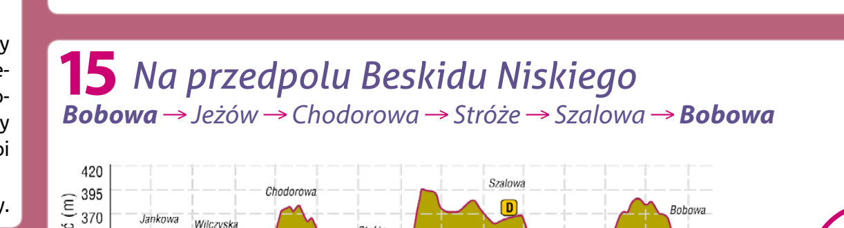

29 km

trudna

Rosochatka z Jodłową Górą, pasmo Jaworza i Postawnego, Chełm, Maślana Góra – widokiem tych gór Beskidu Niskiego będziemy mogli się zachwycać podczas proponowanej tu wycieczki rowerowej. Nie zabraknie nam też innych, całkiem oryginalnych atrakcji turystycznych, takich jak dwór obronny w Jeżowie czy Sądecki Bartnik. Dlatego warto przyjechać do Bobowej i poznać jej najbliższe okolice. Pokonanie prezentowanej trasy nie powinno przysporzyć trudności osobom odbywającym od czasu do czasu dłuższe eskapady rowerowe, choć w tym przypadku będą musieli zmierzyć się z dwoma uciążliwymi podjazdami. Trasa biegnie wyłącznie po drogach asfaltowych, najczęściej o znikomym ruchu samochodowym. Tylko częściowo pokrywa się ze szlakami rowerowymi, przydatna więc będzie dobra umiejętność posługiwania się mapą.

Przebieg trasy:

0,0 **A** **Bobowa**. Niewielkie miasteczko położone nad Białą, na skraju Pogórza Ciężkowickiego. Wycieczkę rozpoczniemy w centrum miejscowości. Na północ od rynku znajduje się **kościółek św. Zofii** wybudowany z kamienia w XV wieku. W jego bryle zachowało się wiele typowych detali dla architektury gotyckiej. Najcenniejszym jest ostrołukowy portal zachodni, umieszczony w schodkowym obramieniu.

Bobowa była niegdyś znana z **tradycji koronkarskiej**. Piękne, unikatowe dzieła bobowskich koronkarek obejrzeć można w Galerii Koronek Klockowych w sali Centrum Kultury i Promocji Gminy w Bobowej *(ul. Grunwaldzka 18).*

Do II wojny światowej Bobową zamieszkiwała liczna społeczność żydowska. Miasto było szeroko znanym ośrodkiem chasydyzmu. Przy ul. Żydowskiej mieści się **synagoga** z 1756 r., odremontowana na początku XXI w. Wewnątrz uwagę zwraca polichromia oraz uznawana za jedną z najwspanialszych w Polsce oprawa ha-kodeszu (szafy ołtarzowej). W 1993 r. Synagoga została odzyskana przez Gminę Wyznaniową Żydowską w Krakowie. Obecnie sporadycznie odbywają się w niej nabożeństwa, zwłaszcza w obecności pielgrzymujących tu chasydów z różnych stron świata.

Rozpoczynamy trasę. Z drogi głównej – ul. Węgierskiej – skręcamy w lewo, w ul. Długoszowskich. Po przekroczeniu linii kolejowej i mostu na Białej skręcamy 500 m dalej w lewo, w ul. Graniczną.

4,1 **B** **Renesansowy dwór obronny w Jeżowie** – wybudowany w I poł. XVI w. z ciosów kamiennych. Do jednego narożnika dobudowana jest eliptyczna wieża. W jej górnej części znajdują się kamienne pseudomachikuły. Na piętrze duża sala rycerska, na ścianach której zachowała się polichromia z 1544 r. Obiekt obecnie pełni funkcję ośrodka dydaktycznego Liceum Sztuk Plastycznych w Tarnowie.

7,5 *Skręcamy w lewo, w wąską drogę asfaltową, w kierunku, który wyznacza tablica z napisem: Chodorowa – Stróże – Grybów. Następnie droga ta, odtąd o nawierzchni z betonowych płyt, skręca ostro w prawo i pnie się stromo w górę. To najtrudniejszy podjazd na naszej trasie. Towarzyszy nam niebieski szlak rowerowy.*

Z tego miejsca przed wyruszeniem w dalszą drogę możemy udać się do Winnicy Chodorowa.

Winnica Chodorowa powstała jako wspólna inicjatywa dwóch zaprzyjaźnionych rodzin. 10-hektarowe gospodarstwo położone jest malowniczo na wysokim stoku w Chodorowej, na południowym skraju Pogórza Rożnowskiego. Specjalnością winnicy jest produkcja cydru i win musujących, także jabłkowych. Winnica poza możliwością zakupu wina oferuje zwiedzanie plantacji i winiarni, a także degustacje. Można tu także wynająć komfortowo wyposażony domek dla gości.
Kontakt: *Winnica Chodorowa,*
Chodorowa 60, 33-325 Krużlowa Wyżna
tel. 663 763 951, www.winnicachodorowa.pl
kontakt@winnicachodorowa.pl

14,0 **C** **Muzeum Pszczelarstwa im. Bogdana Szymusika w Stróżach** – prywatna placówka założona przez właścicieli pasieki Sądecki Bartnik. Podstawę ekspozycji jest zbiór wspaniałej kolekcji uli. Wśród zgromadzonych eksponatów na szczególną uwagę zasługują: ul kłodowy – stojak dla pięciu rodzin pszczelich, zwany „królem" i ul snozowy Dzierżona – oba z 1822 r. i oba wpisane do rejestru zabytków. Muzeum oferuje liczne atrakcje dla dzieci, wyżywienie w restauracji „Bartna Chata", api-inhalacje, a także miejsca noclegowe.

19,5 **D** **Szalowa – drewniany kościół barokowy** powstały w latach 1759-1872 – jeden z najcenniejszych zabytków drewnianych na Pogórzu Karpackim. Warto zwrócić uwagę na trójnawowy układ bazylikowy, bardzo rzadki w kościołach drewnianych. Fasadę świątyni zdobi rzeźba św. Michała Archanioła, patrona kościoła depczącego diabła.

28,2 *Z tego miejsca warto nieco zboczyć z trasy, żeby zwiedzić cmentarz żydowski. W tym celu należy skręcić w lewo, w ul. Krętą a następnie w prawo i ponownie w lewo, w ul. Wichrową.*

E **Cmentarz żydowski** w Bobowej. Do dziś zachowało się na nim 100 macew z inskrypcjami w języku hebrajskim i niemieckim – wśród nich ohel cadyka Szlomo Halberstama. Znajduje się tu także kwatera ofiar holocaustu i pomnik ku czci Żydów pomordowanych przez hitlerowców w czasie II wojny światowej.

29,0 Bobowa, koniec trasy.

16 Po Pogórzu Ciężkowickim z widokiem na Dunajec

Pleśna → Lubinka → Janowice → Dąbrówka Szczepanowska → Szczepanowice → Rzuchowa → Świebodzin → Słona Góra (403 m n.p.m.) → ***Pleśna***

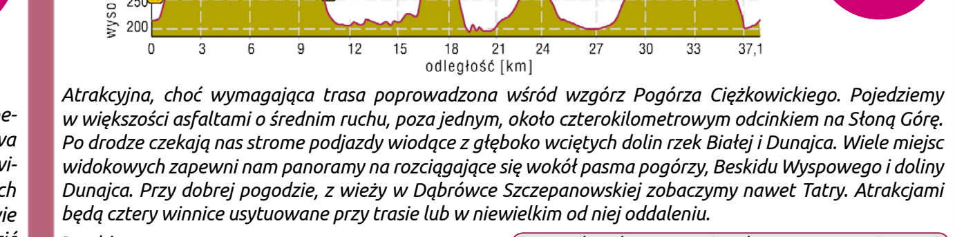

37,1 km

trudna

Atrakcyjna, choć wymagająca trasa poprowadzona wśród wzgórz Pogórza Ciężkowickiego. Pojedziemy w większości asfaltami o średnim ruchu, poza jednym, około czterokilometrowym odcinkiem na Słoną Górę. Po drodze czekają nas strome podjazdy wiodące z głęboko wciętych dolin rzek Białej i Dunajca. Wiele miejsc widokowych zapewni nam panoramy na rozciągające się wokół pasmo pogórzy, Beskidu Wyspowego i doliny Dunajca. Przy dobrej pogodzie, z wieży w Dąbrówce Szczepanowskiej zobaczymy nawet Tatry. Atrakcjami będą cztery winnice usytuowane przy trasie lub w niewielkim od niej oddaleniu.

Przebieg trasy:

0,0 **Pleśna** Startujemy z centrum miejscowości.

A **Pleśna, kościół pw. Wniebowzięcia NMP** – neobarokowy, z lat 1924–1930. We wnętrzu znajdują się m.in. XVII-wieczne ołtarze barokowe i ambona.

Od tego miejsca rozpoczyna się niespełna 2-kilometrowy podjazd.

6,1 **B** **Wzgórze Lubinka (412 m n.p.m.) z cmentarzami z okresu I wojny światowej: nr 191** – na którym spoczywa 93 żołnierzy armii austro-węgierskiej i 111 żołnierzy armii rosyjskiej oraz **nr 192** – z neorenesansową kaplicą, wokół której pochowano 358 poległych z armii austro-węgierskiej i 217 z rosyjskiej.

Winnica Gierowa
Nazwa winnicy pochodzi od przysiółka Janowic, gdzie jest zlokalizowana. Winnica ma zaledwie 0,40 ha i uprawia się tu zarówno *Vitis Viniferę – Pinot Noir*, jak i odmiany hybrydowe, takie jak: *Seyval Blanc, Solaris, Muscaris, Jutrzenka, Bianka, Saint Pepin.*
Kontakt: *Winnica Gierowa, Janowice koło Zakliczyna*

C **Janowice, zespół pałacowo-parkowy** – pałac w stylu angielskiego neogotyku z XIX w. w otoczeniu rozległego parku z licznymi zabytkowymi drzewami. Obecnie pałac znajduje się w rękach prywatnych i służy jako obiekt rekreacyjno-hotelowy.

Winnica Janowice
Niezwykłe położenie winnicy i zapierający dech w piersiach widok na dolinę Dunajca sprawia, że uchodzi ona za jedną z najpiękniejszych winnic w Polsce. Organizowane są tu degustacje win. Winnicę można wynająć na profesjonalne sesje zdjęciowe, a także przenocować w drewnianym domku.
Kontakt: *Winnica Janowice, Janowice, 33-115 Janowice, tel. 604 413 265, www.winnicajanowice.pl*

Winnica Uroczysko
Plantacja o powierzchni 0,8 hektara znajduje się na wyniosłym południowym zboczu ponad płynącą poniżej rzeką Dunajec. W Winnicy Uroczysko uprawia się: *seyval blanc, jutrzenka, hibernal, pinot gris* i *traminer* na wina białe, oraz *regent, rondo, monarch, cabernet cortis,cabernet cantor, pinot noir* i *zweigelt* na wina czerwone.
Kontakt: *Winnica Uroczysko, Janowice k. Zakliczyna, 33-115 Janowice, tel. 516 495 359*

16,2 *Rozpoczynamy stromy, około kilometrowy, podjazd do wieży widokowej w Dąbrówce Szczepanowskiej.*

17,4 **D** **Dąbrówka Szczepanowska, wieża widokowa** – podświetlana nocą drewniana konstrukcja ma około 16 m wysokości i składa się z pięciu kondygnacji. Rozciągają się stąd atrakcyjne panoramy na Beskid Wyspowy, a nawet Tatry.

18,5 Winnica Dąbrówka
Południowe usytuowanie stoku gwarantuje doskonałe nasłonecznienie krzewów winorośli. Ze wzgórz roztacza się przepiękny widok na panoramę Tatr oraz dolinę Dunajca.
Kontakt: *Winnica Dąbrówka, Dąbrówka Szczepanowska 94, 33-115 Dąbrówka Szczepanowska*
tel. 534 030 430, www.winnicadabrowka.pl

Winnica Zadora
Jej nazwa pochodzi od rodziny Chrząstowskich herbu Zadora, którzy byli właścicielami wsi przez okres 400 lat do połowy XIX w. Uprawia się tu dość spory wachlarz szczepów na wina białe oraz wina czerwone. Obok domu gospodarzy znajduje się budynek mieszczący piwnicę do wyrobu wina oraz salę degustacyjną.
Kontakt: *Winnica Zadora, Szczepanowice 215, 33-114 Rzuchowa, tel. 502 714 696, www.winnica-zadora.pl*

AS Winnica Rubinowa
Kontakt: *AS Winnica Rubinowa*
Świebodzin 30, 33-114 Pleśna, tel. 668 662 385

28,2 *Rozpoczynamy stromy, ok. 3-kilometrowy podjazd pod Słoną Górę (403 m n.p.m.).*

32,0 **E** *Cmentarze wojenne na Słonej Górze – nr 175, 176, 177 – zabytkowe cmentarze z okresu I wojny światowej, na których pochowano łącznie 117 żołnierzy armii austro-węgierskiej i 97 żołnierzy rosyjskich.*

Ze Słonej Góry zjeżdżamy, początkowo łagodnie, a w końcowej fazie, stromą drogą aż do rzeki Białej i Pleśnej.

17 Wokół Ciężkowic i Gromnika

Ciężkowice → Polichty → Gromnik → Golanka → Rzepiennik Strzyżewski → Dąbry → ***Ciężkowice***

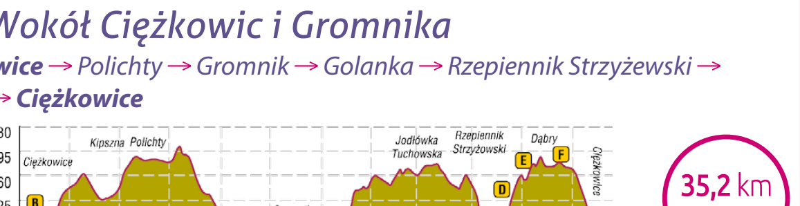

35,2 km

trudna

Kolejna trasa przebiegająca przez tereny Pogórza Rożnowskiego i Pogórza Ciężkowickiego, rozgraniczone rzeką Białą. Nie należy do łatwych. Składa się na przemian z bardzo stromych, ale krótkich odcinków oraz długich i płaskich lub co najwyżej łagodnie nachylonych, biegnących widokowymi szerokimi grzbietami. Przez znaczną część trasa prowadzi szlakami rowerowymi, niestety, miejscami słabo oznaczonymi w terenie, nawet na istotnych skrzyżowaniach dróg. Te newralgiczne punkty zostały wskazane w poniższym opisie.

0,0 **A** **Ciężkowice**. W centrum miejscowości uwagę zwraca **średniowieczny układ urbanistyczny** z rynkiem, na którym stoi murowany **ratusz** z XVIII/XIX w.

0,5 **B** Przy ul. 3 Maja znajduje się **Muzeum Przyrodnicze im. Krystyny i Włodzimierza Tomków**. Największą atrakcją, choć położoną poza naszą trasą, jest rezerwat przyrody Skamieniałe Miasto. Warto odwiedzić także Park Zdrojowy.

Z rynku zjeżdżamy ul. 3 Maja do drogi wojewódzkiej nr 977. Skręcamy w prawo, w kierunku Tarnowa. Przejeżdżamy długim mostem na Białej, pod którym niebawem będziemy przejeżdżać ul. Jastrzębską.

1,8 *Z ul. Jastrzębskiej odbijamy w prawo, w wąską i bardzo stromą z początku ul. Leśną. Trzymamy się zielonego szlaku rowerowego.*

6,5 *Rozwidlenie dróg. Skręcamy najpierw w lewo, a po przejechaniu ok. 100 m w prawo, w odchodzącą lekko w górę wąską drogę asfaltową.*

7,6 *Zostawiamy zielony szlak rowerowy, skręcamy w prawo i od tego miejsca podążamy za czarnym szlakiem rowerowym.*

8,6 *Wiata – miejsce odpoczynku, odejście pieszego szlaku zielonego na Suchą Górę.*

10,3 *Stąd, Jadąc na wprost, dotrzemy do winnic Kuźnia i Demeter.*

Trzymając się naszej trasy i czarnego szlaku rowerowego, tuż przed transformatorem skręcamy w lewo, w polną drogę. Na pierwszym ostrym łuku tej drogi, obok sterty śmieci (!) odbijamy w prawo, w ledwo widoczną ścieżkę. Wkrótce jednak w niewielkim zagajniku osiągamy drogę gruntową.

Winnica Kuźnia
Podstawowe uprawiane szczepy na wina białe, to *solaris* i *johanniter*, a na wina czerwone – *bolero, monarch* i *cabernet carol.* Obok nich znajduje się tu także niewielka doświadczalna plantacja odmian deserowych. Gospodarze zapraszają do odwiedzenia swojej winnicy, a także piwnicy, gdzie odbywa się wyrób wina.
Kontakt: *Winnica Kuźnia*
ul. Narutowicza 8, 33-180 Gromnik, tel. 501 279 131

Winnica Demeter
Szczególnie cenione są tutejsze wina białe, które zaliczają się do ścisłej polskiej czołówki. Gospodarze zapraszają do odwiedzenia winnicy. Na miejscu jest wygodna altana i grill.
Kontakt: *Winnica Demeter, ul. Majora Sucharskiego 3, 33-180 Gromnik, tel. 509 693 311*

15,1 **C** Gromnik. **Drewniany kościół konstrukcji zrębowej** zbudowany w 1727 r. Nieopodal znajduje się XIX-wieczny dwór, położony powyżej ładnie utrzymanego parku. Obecnie mieści się w nim urząd gminy.

W Gromniku od ronda dalsza trasa biegnie na krótko ruchliwą ul. Krynicką (DW nr 977), a następnie skręcamy w drugą przecznicę w lewo, w ul. Przychockiego.

17,8 *Skręcamy w lewo, w wąską, drogę asfaltową. Jadąc na wprost drogą wojewódzką 980, możemy dotrzeć do Rzepiennika Marciszewskiego, w którym znajduje się winnica Rupiówka.*

Winnica Rupiówka
Jedna z najmłodszych winnic małopolskich, założona w 2017 r. Uprawiane są tu odmiany na wina białe i czerwone.
Kontakt: *Winnica Rupiówka, Rzepiennik Marciszewski 82, 33-180 Rzepiennik Marciszewski*
tel. 502 399 663, www.winnicarupiowka.pl

25,2 *Przed przystankiem autobusowym po lewej stronie skręcamy w prawo, do Rzepiennika Strzyżewskiego.*

27,9 *Rzepiennik Strzyżewski – aż do Ciężkowic doprowadzi nas niebieski szlak pieszy.*

29,3 **D** Ukryte w lesie **miejsce egzekucji 364 Żydów**, rozstrzelanych przez hitlerowców w czasie II wojny światowej, więzionych uprzednio w gettach w Rzepienniku i Bieczu. Do zbrodni tej doszło 11 i 14 sierpnia 1943 r.

30,1 **E** **Cmentarz 18 partyzantów z oddziału „Regina 2"** – części batalionu „Barbara", uczestniczącego w bitwie pod Jamną (25 września 1944 r.).

32,3 **F** Ciężkowice-Rakutowa, **Austriacki cmentarz wojenny nr 141 z I wojny światowej.** Pochowano na nim 33 żołnierzy austriackich, 60 żołnierzy niemieckich oraz 255 żołnierzy rosyjskich, którzy polegli 2 maja 1915 r.

35,2 Ciężkowice – koniec trasy.

Winnica Manru położona jest w Kąśnej Dolnej koło Ciężkowic. Miejscowość ta znana jest przede wszystkim z muzeum Ignacego Jana Paderewskiego. Do tych wątków starali się nawiązać założyciele winnicy. Jej nazwa – Manru – jest bowiem tytułem jedynego dzieła operowego słynnego kompozytora. Gospodarze zapraszają do winnicy na degustacje i po zakup wina po wcześniejszym uzgodnieniu.
Kontakt: *Winnica Manru*
Kąśna Dolna 25, 33-190 Kąśna Dolna
tel. 603-545-711, www.zwolenik.com

18 Z Tuchowa przez Pogórze Ciężkowickie

Tuchów → Zalasowa → Wola Lubecka → Kowalowa → Ryglice → Bistuszowa → ***Tuchów***

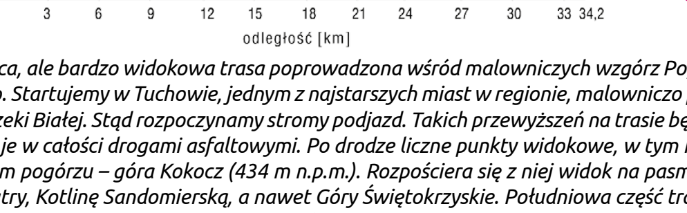

34,2 km

trudna

Wymagająca, ale bardzo widokowa trasa poprowadzona wśród malowniczych wzgórz Pogórza Ciężkowickiego. Startujemy w Tuchowie, jednym z najstarszych miast w regionie, malowniczo położonym w dolinie rzeki Białej. Stąd rozpoczynamy stromy podjazd. Takich przewyższeń na trasie będzie sporo. Pokonamy je w całości drogami asfaltowymi. Po drodze liczne punkty widokowe, w tym najsłynniejszy na całym pogórzu – góra Kokocz (434 m n.p.m.). Rozpościera się z niej widok na pasma pogórzy, Beskidy, Tatry, Kotlinę Sandomierską, a nawet Góry Świętokrzyskie. Południowa część trasy wiedzie przez Park Krajobrazowy Pasma Brzanki. Oprócz winnic atrakcjami będą zabytkowe budowle, m.in. okazały kompleks sanktuarium w Tuchowie oraz drewniany kościółek w Kowalowej.

Przebieg trasy:

0,0 Startujemy z dużego parkingu w Tuchowie, przy drodze wojewódzkiej nr 977, nieopodal sanktuarium.

A **Tuchów, Sanktuarium NMP Tuchowskiej** – monumentalny zespół klasztorny wzniesiono w stylu barokowym w XVII w. Miało to związek z rosnącym ruchem pielgrzymkowym. Pierwszy kościół w tym miejscu istniał już w XI w. Obecna świątynia z barokowym i późnobarokowym wyposażeniem wnętrza skrywa XVIII-wieczny ołtarz główny z cudownym obrazem Matki Bożej Tuchowskiej.

Przed nami wymagający podjazd na wzgórze z krzyżem i cmentarzem wojennym.

Winnica Rodziny Steców
To jedna z największych plantacji winorośli w Małopolsce. Położona jest w Tuchowie koło Tarnowa. Początki winnicy sięgają 2007 roku. Obecnie zajmuje ona areał 8 ha, a w planach są kolejne 2 ha. Winnica ulokowana jest na wyniosłym, dość stromym południowo-zachodnim zboczu, na wysokości około 300–330 m n.p.m. Wyrób wina odbywa się na miejscu, w winnicy. Wina trafiają przede wszystkim do gastronomii – restauracji, hoteli, winebarów – a także do specjalistycznych sklepów winiarskich. Gospodarze zapraszają do zwiedzania winnicy i na degustacje po wcześniejszym kontakcie telefonicznym.
Kontakt: *Winnica Rodziny Steców*
Wołowa 60a, 33-170 Tuchów, tel. 792 640 955,
winnicarodzinystecow@gmail.com,
www.facebook.com/WinnicaRodzinySteców

6,6 **B** **Zalasowa, kościół pw. św. Jana** – neoromańską murowaną świątynię wzniesiono w latach 1844–1848. Jednonawowa budowla skrywa późnorenesansowy bogato zdobiony ołtarz główny z początku XVII w.

10,4 *Możliwość odbicia do winnicy w Woli Lubeckiej.*

Winnica Piwnice Antoniego
Ta niewielka winnica znajduje się w miejscowości Wola Lubecka koło Ryglic. Bezpośrednio nad nią wznosi się wyniosła góra Kokocz (434 m n.p.m.). Za rok powstania winnicy można przyjąć 2005 – obecnie zajmuje ona ponad 30 arów i liczy około 1200 krzewów winorośli. Uprawia się tu dość urozmaicony wybór szczepów. Obok winnicy mieści się niewielka sala degustacyjna na 30 osób. W gospodarstwie znajduje się także sad owocowy, plantacja borówek oraz pasieka.
Kontakt: *Winnica Piwnice Antoniego*
Wola Lubecka 15, 33-162 Wola Lubecka
tel. 608 017 274, www.piwniceantoniego.eu
antonimarcinek@wp.pl

13,1 **C** **Kokocz (434 m n.p.m.)** – jeden z lepszych punktów widokowych na Pogórzu Ciężkowickim; dogodne miejsce wypoczynkowe z wiatą. *Na górę prowadzi stromy podjazd, a następnie ostry, około trzykilometrowy, zjazd.*

20,6 **D** **Kowalowa, kościół pw. Niepokalanego Serca NMP** – drewniana, jednonawowa świątynia o konstrukcji zrębowej, wybudowana w XVII w. w Ryglicach. Po II wojnie światowej przeniesiona na obecne miejsce; gruntownie odnowiona.

27,1 **E** **Ryglice**, w prawo odbicie do barokowego **zespołu pałacowo-parkowego** (około 500 m w jedną stronę) i zabytkowego spichlerza. Obecnie pałac pełni funkcję szkoły.

19 Ze Stryszawy w Pasmo Jałowieckie

Stryszawa → DW nr 946 → Lachowice → Przełęcz Cicha (775 m n.p.m.) → ***Stryszawa***

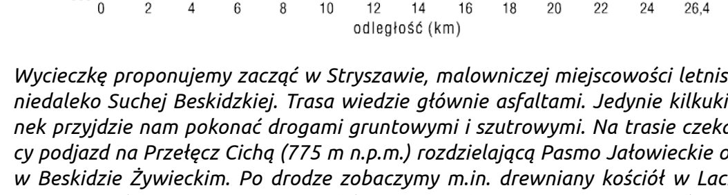

26,4 km

trudna

Wycieczkę proponujemy zacząć w Stryszawie, malowniczej miejscowości letniskowej położonej niedaleko Suchej Beskidzkiej. Trasa wiedzie głównie asfaltami. Jedynie kilkukilometrowy odcinek przyjdzie nam pokonać drogami gruntowymi i szutrowymi. Na trasie czeka nas wymagający podjazd na Przełęcz Cichą (775 m n.p.m.) rozdzielającą Pasmo Jałowieckie od Pasma Solnisk w Beskidzie Żywieckim. Po drodze zobaczymy m.in. drewniany kościół w Lachowicach, klasztor na Siwcówce, stanowiący niegdyś miejsce wakacyjnego wypoczynku ówczesnego Prymasa Polski, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, a także beskidzkie centrum zabawkarstwa ludowego w Stryszawie.

Przebieg trasy:

0,0 **Stryszawa**, ruszamy z parkingu przy kościele.

A **Stryszawa, Beskidzkie Centrum Zabawki Drewnianej** – organizowane są tu zajęcia grupowe zapoznające uczestników z produkcją drewnianych zabawek ludowych, wytwarzanych w Stryszawie od I połowy XIX w.

6,6 **B** **Lachowice, kościół pw. św. św. Piotra i Pawła** – jeden z cenniejszych przykładów drewnianej architektury sakralnej w Małopolsce nawiązującej do późnego średniowiecza, posiadającej równocześnie elementy baroku. Wybudowany w 1789 r. Jednonawowa budowla, kryta gontem i otoczona sobotami, skrywa XIX-wieczne polichromie.

12,1 *Przed nami kilkukilometrowy podjazd.*

15,4 *Pętla autobusowa, a po przeciwnej stronie wiata przystankowa. Za nią odchodzi wąska droga asfaltowa, w którą skręcamy.*

16,5 **C** **Przełęcz Cicha (775 m n.p.m.)** – obniżenie pomiędzy szczytami Jałowca (1111 m n.p.m.) i Kobylej Głowy (841 m n.p.m.). Tędy w czasie II wojny światowej przebiegała granica między III Rzeszą a Generalnym Gubernatorstwem. Do dziś zachowały się fundamenty niemieckiego posterunku granicznego strzegącego granicy. Tutaj też rozgrywały się zacięte walki oddziałów armii radzieckiej i niemieckiej.

Z rejonu Przeł. Cichej roztacza się ładny widok na najbliższy Lachów Groń (1045 m n.p.m) oraz w kierunku zachodnim na Pasmo Baraniej Góry w Beskidzie Śląskim i Skrzyczne.

Z przełęczy zjeżdżamy drogą gruntową, a następnie szutrową na wschód, w kierunku klasztoru na Siwcówce.

16,9 *Pozostawiamy towarzyszący nam od Przeł. Cichej pieszy szlak niebieski odchodzący w prawo, w górę, w stronę Jałowca (1111 m n.p.m.).*

22,6 **D** **Stryszawa-Siwcówka, Klasztor Sióstr Zmartwychwstanek** z drewnianą kaplicą z 1929 r. Inicjatorką ich budowy była miejscowa góralka, Kunegunda Siwiec, która żyła i zmarła w opinii świętości. W kapelanówce znajduje się izba pamięci prymasa Stefana Wyszyńskiego, który wielokrotnie spędzał tu wakacje, bywał tu też Karol Wojtyła, późniejszy papież Jan Paweł II.

26,4 Stryszawa, parking koło kościoła, koniec trasy.

Winnica w pobliżu:
Winnica Szawapier
Nieco egzotycznie brzmiąca nazwa jest połączeniem dwóch ostatnich sylab nazwy Stryszawa i pierwszej sylaby nazwiska właścicieli. Plantacja ulokowana jest na wysokości około 450 m n.p.m., na stoku o pd.-wsch. ekspozycji. rodu. Produkowane są tu wina białe, różowe i czerwone, głównie wytrawne. Przy winnicy prowadzone jest gospodarstwo agroturystyczne.
Kontakt: *Winnica Szawapier*
Stryszawa 815, 34-205 Stryszawa
tel. 33 87 47 455, 67 64 84 96 08
www.winnica-szawapier.com

MAŁOPOLSKI SZLAK WINNY

Wydano na zlecenie
Gorczańskiej Organizacji
Turystycznej

Pomysłodawca i realizator
Małopolskiego Szlaku Winnego:
Gorczańska Organizacja Turystyczna
Kamienica 467, 34-608 Kamienica
biuro@visitkamienica.pl
www.visitkamienica.pl

Koncepcja: Paweł Tokarczyk, Magdalena Tokarczyk, Jacek Korpak
Tekst: Magdalena Kędzierska, Jacek Korpak, Piotr Pietroń, Wojciech Bosak
Skład i opracowanie graficzne: Joanna Olender
Opracowanie kartograficzne: Jacek Korpak, Piotr Pietroń
Zdjęcia na okładce: Paweł Mucha, Velo Małopolska, Wiktor Chrzanowski, www.kasai.eu, Magdalena Tokarczyk
Zdjęcia: Bogusław Czerwiński, Michał Sośnicki, Joanna Olender, Jacek Korpak, Piotr Banaszkiewicz, Szymon Gatlik, Juraj Liska, Roman Trzmielewski, Wojciech Salamon, Adobe Stock, Bogusław Kamiński, Grzegorz Ruskiewicz, Krzysztof Banaś

Wydanie II, Kamienica 2022
ISBN: 978-83-8184-435-2
nakład: 1000 egzemplarzy
Egzemplarz bezpłatny

www.malopolskiszlakwinny.pl

MAŁOPOLSKI
SZLAK WINNY

skala 1 : 200 000

mapa turystyczna

Trasy rowerowe na Małopolskim Szlaku Winnym

• 22 trasy rowerowe
• sieć tras VeloMałopolska

MAŁOPOLSKA

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego